

Türkiye Diyanet Vakfı

Ekim - Kasım - Aralık 2002 • Sayı : 76

Haber Bülteni

Türkiye Diyanet Vakfı

Sağlıklı Yaşam Merkezi

Açıldı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

HABER BÜLTENİ

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
A. İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Yayına Hazırlayan
Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Grafik & Tasarım
Mehmet ÖZTÜRK

Dağıtım Sorumlusu
Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - Ankara
Tel: (0312) 417 12 35 • Fax : 417 12 45

İnternet Adresi

www.diyagnetvakfi.org.tr

E-Posta

tdv@diyanetvakfi.org.tr

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ
OSTİM Örnek Sanayi Sitesi 358. Sokak No: 11
06370, Yenimahalle / ANKARA
TEL : (0312) 354 91 31 • Fax : 354 91 32

Renk Ayrımı

Çağdaş : 342 01 93 / Ankara

Başyazı	3
Not Defterinden	4
Türkiye Diyanet Vakfı Sağlıklı Yaşam Merkezi	5
Diyanet İşleri Başkanlığı - Türkiye Diyanet Vakfı Kurban Kampanyası	9
Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Yeni Faaliyet Dönemine Başladı	12
Türkiye Diyanet Vakfından Irak Türklerine Yardım	16
Malezya'ya Kültür Transferi	17
Kitap ve Kültür Fuarı'nın 21. si Başarıyla Gerçekleşti ...	18
Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs Hastanesi ISO 9001:2000 Belgesi Aldı	21
Camiler Haftası	22
Muhammed İkbâl (1877-1938)	29
Ramazan Ayı ve Türkiye Diyanet Vakfı	32
Vakfımızın Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Yeni Hizmet Binasına Kavuştu... ..	34
Veda Hutbesi'nin İnsan Hakları Yönünden Kısaca Tahlili . <i>Doç. Dr. Mehmet Şener</i>	38
İsam Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi	41
Sağlık Köşesi	44
Şube Faaliyetleri	46
Derkenar	48

Başyazı

**Mehmet Nuri YILMAZ • Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı**

Yine bir yılı geride bırakıp, yeni bir yıla daha adım attık. Tatlı ve acı hatıralarıyla insan ömründen bir yıl daha gitti. Belki çekilen acılar ve sıkıntılar, yapılan hatalar karşısında zor günler geçirdik. Geçmişte yaptığımız hatalar, çektiğimiz sıkıntılar, keder ve üzüntüler bizleri yeni yılda karamsarlığa itmemeli, aksine yeni bir başlangıçla bunları telafi etmeye çalışmalıyız. Bu dünyada büyük bir imtihana tabi olan insanların hayatı her zaman neşe, sevinç, başarı ve sağlıklı geçmemektedir. Sıkıntı, darlık-yokluk, başarısızlık, hastalık vb. çeşitli olumsuzluklar da insanlar içindir. Aslolan bunların üstesinden gelebilmektir, insanın bu olumsuzlukları yenmesi, tevekkül ve sabır göstermesi de, ancak kendinden daha güçlü bir varlığın olduğuna inanması, bağlanması, O'na sığınması ve O'ndan yardım dilemesi ile olur. Böylece, ümitsizlik ümide, karamsarlık sevice dönüşür.

Müslümanlar, Allah'a olan kulluk vazifesini, insanlara karşı olan içtimai ve sosyal görevlerini gereği gibi yerine getirmeye çalışmalıdırlar, iyi ya da kötü bu dünyada yapılan amellerden dolayı bir gün; hesaba çekileceğimiz hiç unutulmamalıdır. Hangi makam ve mevkide olursa olsun başıboş yaratılmadığını, ölümün ve hayatın gerçek olduğunu, bu dünyanın bir imtihan yeri olduğunu bilen kişinin davranışları çevresine ve topluma olumlu yansımalar yapacak, huzurlu toplumun oluşumunu sağlayacaktır.

Bireyi esas alan dinimizin ana hedeflerinden biri de mutlu ve huzurlu bir toplum meydana getirmektir. Zira, insanlar yaratılışında varolan özellikleri sebebiyle toplu halde yaşarlar. Bir arada yaşamak durumunda olan insanların birbirlerine karşı bir takım görev, hak ve sorumlulukları vardır. Bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmesiyle ancak huzur sağlanır. Toplumdaki huzur, ilâhi buy-

ruklara ve yasalara uygun hareket etmekle elde edilir. Bunun yolu da alemlere rahmet olarak gönderilen sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'i örnek almak ve O'nun getirdiği evrensel prensiplere, sıkı sıkıya sarılmakla mümkündür. Çünkü istek ve arzuların İslâm'a tabi kınlanması, günümüzün karmaşık yapısı içinde geçmişte olduğundan daha büyük bir önem arz etmektedir. Bir müslümanın sağlıklı bir şekilde dinî hayatını pratize edebilmesi ve dinî vecibelerini eksiksiz yerine getirebilmesi ancak, Cenâb-ı Hakk'ın insanlığa gönderdiği en son Peygamber Hz. Muhammed'i iyi tanınması ve O'nu bu konuda yegâne örnek almasıyla mümkündür. Çünkü O sevgi peygamberi, mutluluk rehberidir.

O'nu hayatına örnek alan ve içinde bulunduğu topluma örnek olan ve insanlığın yolunu aydınlatan bilge şahsiyetler; insan sevgisini, kardeşliği kendilerine düstur edinmişlerdir. Mevlâna Celâleddin-i Rûmî, Hacı Bektaş-ı Velî, Yunus Emre ve daha nice yüce şahsiyetler, sevgi ve kardeşliği; sözlerinde, şiirlerinde gergef işler gibi işlemişlerdir. Kalplere rikkat ve ülfetin yerleşebilmesi için sevgiye lüzum olduğu gibi; barışın kökleşmesi ve yaygınlaşması için de sevgiye ihtiyaç vardır. Bu da öfkeyi, nefreti, kin'i yenmekle mümkündür. Sevgi; acıyı tatlıya, toprağı altına, hastalığı şifaya, zindanı saraya, belayı nime-te, kahrı rahmete dönüştürür.

Kâinata sevgiyle, "**Yaratılanı severiz yaratandan ötürü**" diyen Yunus'un gözüyle baktığımız zaman çirkin bir şey göremeyiz. Çevreye böyle bir sevgi perspektifinden bakan kişi; insanı, çevreyi, hayvanı, kısaca varlıklar aleminde her şeyi sever.

Bütün insanlığa sevgi ve barışın hakim olduğu, dillerin sevgi konuştuğu, gönüllerin sevgiyle dolduğu, kalemlerin sevgi yazdığı bir dünya diliyor-

not defterinden

A. İhsan SARIMERT • Genel Müdür

Dünya kurulduğundan bu yana iyiliklerle kötülüklerin, güzelliklerle çirkinliklerin mücadelesine sahne olmuştur. Bu mücadele aslında insanın kendi içinde başlar. Çünkü iyiliğin de kötülüğün de faili insandır. Kendi içinde muvazenesini kurabilen, kemale doğru yol alabilen insanlar iyiliğin ve güzelliğin failidirler. Aslında insan fıtratı gereği güzelliklere meftundur ve fıtratı bozulmadığı müddetçe de iyi olma hevesindedir. Ancak iyiye ve güzele ulaşmak irade ve çalışmayla olur. İmar edici ve yapıcı olmak, yıkıcılıktan uzak kalmak, kemale ulaşmış olanların kârıdır. Bunu Merhum Mehmet Akif ne güzel ifade ediyor:

“Yıkamak, insanlara yapmak gibi kıymet mi verir?

Onu en çulpa herifler de emin ol becerir.

Sade sen gösteriver işte şudur ki kubbe diye,

İki ırgatla iner şimdi Süleymaniye!..

Ama, gel kaldıralım, dedin mi heyhat o zaman

Bir Süleyman daha lazım, yeniden, bir de Sinan!..”

Toplumların aynası olan tarih; bütün bu mücadeleleri bir ibret vesikası olarak önümüze serer ve bundan dersler çıkarmamıza vesile olur. Tarihe baktığımızda bizden önce dünyaya gelmiş, bir şekilde hayat sürmüş ve ahirete irtihal etmiş insanların serüvenlerine şahit oluruz. İnsan eliyle perişan olmuş medeniyetleri görür; o insanlar ve insanlık adına üzüldür; içimiz burkularak, şu kısa dünya hayatı için değer miydi! diye hayıflanırız.

Öte yandan, ışıklarıyla asırları aydınlatan, hem kendi dünyası, hem içinde bulunduğu toplum, hem de kendinden sonrakiler için mutluluk ve huzur kaynağı olmuş insanlara şahit oluruz. Bu şahsiyetler; dünyaya neden geldiğinin farkında olan, dünyasını ve ahiretini mamur etmiş insanlardır. Bunlar; insanlık adına bir şeyler yapma gayretinde olanlar için her zaman örnek olmuşlardır.. İnsanlık her şeyini bu büyük insanlara borçludur. Bunlar sayesinde insan olmanın güzelliğini anlarlar, mutluluğun paylaşıldıkça arttığının bilincine varırlar.

Bu üstün insanları tarih bize eserleriyle tanıtır. Çünkü yapılan iş; o işi yapanın şahsiyetini gösterir. Ziya Paşa; “Aynası iştir kişinin lafa bakılmaz! Şahsın görünür, akıl

rütbesi, eserinden.” özdeyişiyle bunu veciz bir şekilde ifade etmiştir.

Onların ortaya koyduğu eserler, kurduğu medeniyetler her zaman insanlık için iftihar vesilesi olmuştur. Gıptaıyla bakılan bu medeniyet bugün de varlığını ortaya koyabilmektedir. Mimar Sinan’ın bir eserinin maketi bugün bültenimizin bir sayısına haber olabilmekte, ülkemizden binlerce kilometre uzaklıktaki Malezya’da sergilenabilmektedir.

Tarihimiz, hepsine minnet borcu duyduğumuz sayısız şahsiyetle doludur. “İnsanların en hayırlısı insanlara faydası olandır” emrinden yola çıkan atalarımız, insanların hayrına olan işler yapabilmek için adeta birbirleriyle yarışmışlardır. Bu hizmetleri de daha çok vakıflar eliyle yapmışlardır. Bu saikle insanlığın hayrına olan kervansaraylar, şifahaneler, imaretler, yoksul ve yaşlı evleri gibi pek çok kurumlar meydana getirmişlerdir.

Türk milleti bütün bu eserleri meydana getirirken insanı merkez almış ve insan onuruna zarar vermemek için azami gayret göstermiştir. Bugün o günlerden kalma bir vakfa uğradığınızda bu hususiyeti açıkça müşahade edebilirsiniz. Mesela 1488 yılında hizmete sunulan Sultan II. Bayezid Külliyesi bunun en güzel örneklerinden biridir. O yıllar bazı ülkelerde akıl ve ruh hastaları için “kafasına şeytan girmiş” denilerek, ateşe atılıp yakıldığı yıllardır. Atalarımızın kurduğu bu vakfiyede ise akıl ve ruh hastaları; su sesi, çiçek kokuları ve musiki nağmeleri arasında ipekli yataklarda tedavi edilmektedir. Sadece bu örnek bile; kurduğumuz medeniyetin arkasındaki sırrı ve insanı yaşat ki, devlet yaşasın prensibinin nasıl hayata geçirildiğinin bir göstergesidir.

Türkiye Diyanet Vakfı da bu geleneğin bir devamı olarak kurulmuş ve Türk milletinin bu engin hamiyetperverliğine tercüman olarak insanımıza hizmet götürme gayreti içindedir. Elinizdeki sayıda özetle anlatılan Vakfımızın sağlık, eğitim, sosyal ve kültürel alanlarda sunmuş olduğu hizmetler de, insanlara faydalı olabilmenin bir tezahürüdür. Son söz olarak Hz.Mevlana’nın “Akıllı odur ki bırak bir eser, eseri olmayanın yerinde yeller eser.” özdeyişini bir daha hatırlatıyor, saygılar sunuyorum. ■

Türkiye Diyanet Vakfı

SAĞLIKLI YAŞAM MERKEZİ

Türkiye Diyanet Vakfı kurulduğu tarihten itibaren; günümüz sosyal devlet anlayışı olan “Halkını huzur ve refah içinde yaşatmak” ilkesi ve dinimizin emri doğrultusunda vatandaşlarımızın özellikle sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik faaliyetlere büyük önem vermiştir. Bu çerçevede Vakıf; yaşlı ve bakıma muhtaç vatandaşlarımıza ilerleyen yaşlarında yardımcı olmak üzere Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs Tıp Merkezi İşletmesi bünyesinde 29 Mayıs Sağlıklı Yaşam Merkezi (Huzurevi)’ni hizmete açtı.

Yüce Allah, bu dünyanın nizamıyla ilgili çeşitli kanunlar koymuştur. Bu kanunlardan birisi de, her canlının kendi şartları içinde, soyunu devam ettirmesidir. Bu sistem içerisinde yer alan canlılar, hayata geldikleri zaman genelde güçsüz ve korunmaya muhtaçtırlar. Sonra gelişir, olgunlaşır, güçlenir ve nihayet yaşlanırlar. Öyle ise yaşlanmak, bu dünyadaki geçici hayatın kaçınılmaz bir gerçeğidir.

Yaşlanma; doğumdan ölüme kadar devam eden ve önlenmesi mümkün olmayan biyolojik bir değişim sürecidir. Genellikle bu sürecin 60 yaşından sonraki kısmına yaşlılık dönemi denir. Ancak bu dönem gerileme dönemi olmayıp, psiko-sosyal açıdan gelişmenin devam ettiği bir evredir.

Bilindiği gibi yüce dinimizin yönelişi insanadır. Onu dünya ve ahirette mutlu kılmayı ve Allah'ın hoşnutluğuna erdirmeyi amaçlamıştır. Bu sebeptendir ki, insanın yoklukları ile ilgilenmek, acı ve ızdıraplarını dindirmeye çalışmak, hepimiz için bir görevdir. **“İnsanların en hayırlısı, insanlara en faydalı olanıdır.”** hadisi de bunu ifade etmektedir.

Mustafa Kemal Atatürk de **“Bir milletin yaşlı vatandaşlarına ve**

emeklilerine karşı tutumu, o milletin, yaşama kudretinin en önemli kıstasıdır. Mazide muktedirken, bütün kuvvetiyle çalışmış olanlara karşı, minnet hissi duymayan milletin, istikbale güvenle bakmaya hakkı yoktur.” demektedir.

Bu çerçevede yaşlıların akranlarıyla ve toplumla diyalogunu geliştirerek hayatlarına devam etmelerini sağlamak ve çeşitli sosyal kültürel etkinliklerle, yalnız kalmalarını önleyip, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak hem dini hem insani bir sorumluluktur.

Bu nedenle Türk milleti, insani düşüncüyü esas almış, insana yönelik müesseselerin kurulmasında ve bu yöndeki faaliyetlerin gelişmesinde her zaman öncülük yapmıştır. Çünkü bizim insanımız, kazandığı herşe-

yi kendisi için değil, başkalarıyla paylaşabilme duygusu ve arzusu içinde olmuştur. “Sevdiğiniz şeylerden vermedikçe iyiliğe eremezsiniz.” mealindeki ilahi buyruk, milletimizin bu alandaki düşünce ve gayretlerinin temelini teşkil etmiştir.

Türk kültüründe kökleşmiş olan sevgi ve merhamet duyguları, çocuk ve yaşlı haklarını aile davranışının odak noktası haline getirmiştir. Ancak, yaşlılara ve bakıma muhtaç vatandaşlarımıza verilen hizmetlerin tarihi incelendiğinde, yardım biçimlerinin milletlerin toplumsal ve kültürel yapılarına ve inançlarına göre kalıplaştığı görülmektedir. Eski dönemlerde yaşlılar ve yardıma muhtaç insanlar inançlara, geleneklere dayalı ve toplumdan kaynaklanan destek yardımlarla korunmaktaydı.

*Türkiye Diyanet Vakfı Huzurevi;
modernleşme sürecinin hızlı sanayileşme ve
kentleşme olgusu ile ailenin fonksiyonlarının
toplum tarafından üstlenilmesi sonucu,
bireylerin yaşam standartlarını korumayı ve
yükseltmeyi amaçlayan bir hizmet kurumudur.*

Her alanda yaşadığımız hızlı değişme, toplumsal yapıyı da etkileyip değişmesine neden olmuştur. Toplumsal yapıda meydana gelen değişmeler, bu sürece ayak uyduramayan risk gruplarının oluşmasını beraberinde getirmiştir. Bu risk gruplarından birini de yaşlılar ve yardıma muhtaç insanlar oluşturmaktadır. Sanayileşme ve kentleşme süreci içerisinde; gelenek, kültür ve değerlerdeki değişmeler neticesinde, en küçük toplumsal birim olan ailenin, çekirdek aileye dönüşmesi ve modernizmle aile yapısının değişmesi, yaşlılarımızın aile içindeki statüsünü değiştirip, etkisini azaltmıştır. Teknolojiye bağlı olarak yaşam standartlarının değişmesiyle, ailenin karşılama gücünü aşan yoğunluktaki ihtiyaçların orta-

ya çıkması karşısında, geleneksel yardım tarzı yetersiz kalmış ve sorunları tek başına çözmeye imkanlarını ağırlaştırmıştır. Öte yandan bugünün şartlarında, söz konusu ihtiyaç gruplarına hizmetin bir bütün olarak ve insan onuruna yaraşır biçimde, bir sistem dahilinde götürülmesi kaçınılmaz bir olgu olarak karşımıza çıkmıştır. Bu durum sorunların mesleki bir çerçevede değerlendirilmesini ve kurumsal bir hizmet sunmayı zorunlu hale getirmiştir. Bunun sonucunda da sosyal ve kurumsal huzurevleri oluşmuştur.

Ancak, geleneksel aile içinde saygın bir yeri, otoritesi olan yaşlının aile dışında bir bakım biçimi olan huzurevine yerleştirilmesi özellikle yaşlı açısından kolay kabul-

lenilir bir durum değildir. Toplumdaki statüsünü yitirmek ve evinde alıştığı yaşamdan vazgeçmek yaşlı için zordur. Evi; yaşlının bildiği, hakim olduğu, içinde kendini güvende ve özgür hissettiği, anılarıyla beraber olduğu bir ortamdır. Huzurevi ise ilk kez karşılaştığı farklı kültürlerden gelmiş insanlarla birlikte yaşamak zorunda olduğu yeni bir ortamdır. Bu ortamda da insanlarımızı en güzel şekilde yaşatma görevi, hiç şüphesiz bu milletin değerlerine bağlı, hizmet ettiği insanlarla aynı kültür havasını tenefüs eden, millî ve manevî değerlere bağlı müesseselerin olacaktır. İşte bu sebeple, insandaki büyümenin devamı, gelişim sürecinin son halı olan yaşlılık döneminin sağlıklı bir biçimde sürdürülmesi için

Türkiye Diyanet Vakfı Huzurevinin temelleri atılmış ve kısa bir sürede hizmete sunulmuştur. Bu huzurevi; gelişen yeni ihtiyaçlara göre de hizmet yelpazesini genişleterek, bakıma muhtaç insanlarımızın ihtiyaçlarını gidermeye gayret gösterecektir. Bu huzurevimizde insanlarımız kendi evlerinde alışkın oldukları huzur ortamını bulacaklar ve toplumdaki statülerini koruma noktasında bütün imkanlara kavuşacaklar.

Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs Tıp Merkezi Sağlıklı Yaşam Merkezi, İstanbul Kartal Yakacık'ta Marmara Denizi ve Adalara hakim yüksek bir tepe üzerinde hizmete girmiştir. Huzurevi Hazineden 29 yıllığına kiralanmış 7592 m² arazi üzerinde 3000 m² olarak inşa edilmiştir. Huzurevi binasının kaba inşaatı hayırsever Abdullah-Nerime Turan ailesi tarafından yaptırılmış, iç donanım ve tefrişatı ise Vakfımız kaynakları ile tamamlanmıştır.

Yaşlılarımızın sağlıklı bir ömür sürdürebilmeleri için hazırlanmış yürüyüş yolları ve içerisinde oturup temiz havada sohbet edebilecekleri pervoleler bulunan 29 Mayıs Sağlıklı Yaşam Merkezi, temiz havası, hoş manzarası ve yeşillendirilmiş bahçesiyle insanımızın hizmetine sunulmuştur.

Huzurevimiz projesi müşterilerimizin (misafirlerimizin) ihtiyacına cevap verebilmek ve kendilerini evlerinde hissetmelerini sağlamak amacıyla tasarlanmış ve bizzat huzurevinin bağımsız banyo ve tuvaletli 44 odası ve 76 yatak kapasitesi bulunmaktadır. Odaların 12 adedi teşkil olarak düzenlenmiş olup, toplam 32 oda ise 64 misafirimizin ağırlanabileceği şekilde tasarlanmıştır. Odalarımızın tamamı beş yıldızlı otel konforuyla evlerdeki sıcaklığı verebilmek maksatlı düzenlenmiş olup, mobilya, televizyon ve buzdolabı ile donatılmıştır. Ayrıca yaşlılarımızın yorulmamaları için her kat ve bloklarda yemekhaneleri, topluca sohbet edebilecekleri çay ve toplantı salonları bulunmaktadır. Bunun dışında huzurevinde, muhtelif etkinliklerin yapılabileceği büyük bir salonu ile özel taleplerin karşılanabileceği kantin, kütüphane, hobi odaları ve mescid bulunmaktadır.

Huzurevimizde yaşlılarımızın en yakın yardımcıları olarak 24 saat görevli bakıcılar ve hemşireler bulunmakta olup, İstanbul 29 Mayıs Hastanemizin desteği ile haftanın belli günlerinde ayakta tedavi amaçlı doktorumuz, yaşlılarımızın sağlığı göz önünde bulundurularak hazırlanacak yemeklerimiz için di-

yetisyen ve gerektiğinde fizyoterapist görev yapacaktır. Yaşlılarımızın ciddi müdahalelere ihtiyaç duymaları halinde ilgili hastaneye taşımak üzere huzurevimiz kapısında 24 saat göreve hazır bir ambulans bulunmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı Huzurevi; modernleşme sürecinin hızlı sanayileşme ve kentleşme olgusu ile ailenin fonksiyonlarının toplum tarafından üstlenilmesi sonucu, bireylerin yaşam standartlarını korumayı ve yükseltmeyi amaçlayan bir hizmet kurumudur.

Türkiye Diyanet Vakfı Huzurevi; yaşlıları huzurlu bir ortamda korumak ve barındırmak, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak, yakınları ve toplumla ilişkilerini devam ettirip, gerekli sosyal ve psikolojik desteği sağlamayı amaç edinmiştir.

Huzurevimizde; insana yakışır ve güvenli bir ortamda, sosyal ve zihinsel yönden desteklenecekleri, kendilerini geliştirebilecekleri, kuma ve rehabilitasyon hizmeti alabilecekleri, uygun kurumsal bakım modellerinden yararlanılmıştır. Huzurevimizde yaşlı ve bakıma muhtaç vatandaşlarımızın; ihtiyaçlarına, inançlarına, haysiyetlerine, özel yaşamlarına, bakımları ve yaşam biçimleri hakkında kendi kararlarını vermelerine saygı gösterilecek, insan hakları ve özgürlükleri korunacaktır.

Huzurevimizde barınacak vatandaşlarımız hizmetlerden yararlanırken; yaş, cinsiyet, ırk, etnik köken, özür durumu, yada diğer konuları nedeniyle kesinlikle bir ayrıma tabi tutulmadan bağımsız olarak gereksinimleri karşılanacak şekilde uygun hizmetler sunulacaktır.

Amacımız yaşlılarımıza dünya standartlarında hizmet vererek, bu konuda ülkemizin en modern Sağlıklı Yaşam Merkezi (Huzurevi) olmasını sağlamaktır.

Unutulmamalıdır ki; yaşlılarımızı verebileceğimiz en büyük hediye sevgi ve saygıdır. ■

Diyanet İşleri Başkanlığı - Türkiye Diyanet Vakfı

Kurban Kampanyası

“...Rabbın için
namaz kıl,
kurban kes...”

(Kevser: 2)

G eçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da yurtiçinde ve yurtdışında kurbanlarını vekâlet yoluyla kestirmek isteyen vatandaşlarımıza yardımcı olmak üzere, Diyanet İşleri Başkanlığı organizesinde Türkiye Diyanet Vakfı aracılığı ile “KURBAN KAMPANYASI” düzenleniyor. Bu kampanya neticesinde kesilecek kurbanlar daha önceki uygulamalarda olduğu gibi yine yurtiçi ve yurtdışındaki ihtiyaç sahiplerine dağıtılacaktır.

Bilindiği gibi kurban; Yüce Allah’a yaklaşmaya vesile olan ve Kurban bayramında, kurban niyetiyle kesilen kurbanlık hayvana denir. Kurban; Yüce Allah’ın ihsan buyur-

duğu varlığın şükran borcu olarak, Allah’ın rızasını, hoşnutluğunu kazanmak için yapılan, malî fedakarlıkla ilgili bir ibadettir.

İnsanlar, Adem Aleyhisselamdan beri, her zaman, Yaratanın hoşnutluğunu kazanmak ihtiyacını duymuş, bunun için de O’na kurbanlar takdim etmişlerdir.

Kur’an-ı Kerim’de ilk kurbanın Hz. Adem Peygamberin oğulları Habil ile Kabil tarafından kesildiği açıklanır. Hz. Adem’den günümüze kadar devam eden kurban kesme ibadeti; Müslüman toplumların belirli simgesi ve şiarı sayılagelen ibadetlerden biri olarak dini-sosyal hayatımızda her zaman önemli bir yer işgal etmiştir. Kurban, bir hayvanın

“Onların
(kurbanların)
ne etleri
ne de kanları
Allah’a ulaşır;
fakat O’na
sadece
sizin takvanız
ulaşır.”

(Hac: 37)

kesilmesinin ötesinde, Allah’a kurban sunmanın çok derin manevi anlamları bulunmaktadır. Müminler, kurban kesmekle, Yüce Yaraticının kendisine lütfedip bahsettiği nimetlere karşı şükran borcunu yerine getirmeye güç yetirmenin ruh huzurunu yaşamakta, fitraten insan nefsinde bulunan aşırı mal ve dünyalık sevgisini frenlemekte, bencillik ve cimrilik duygusunu yenmektedir.

Kurban kesmek dinî açıdan olduğu kadar, içtimai ve iktisadi bakımdan da büyük önem arz etmektedir. Kesilen kurbanın etlerinin fakir ve yardıma muhtaçlara dağıtılması, toplumda sosyal dengenin oluşmasında büyük bir rol oynarken, insanda paylaşma duygusunu da geliştirmektedir.

Her ibadette olduğu gibi, kurban ibadetinde de pek çok hizmet, yarar ve ibretler vardır. Dünya-ahiret, Hak-halk, fert-toplum dengesini gözetken ve fitrata uygun evrensel bir din olan İslam, mükellef ve varlıklı mü’minleri bu ibadeti yerine getirmekle yükümlü tutarak, Yüce Yaraticıya yakınlaşmayı öngörürken, sosyal yardımlaşmayı ve fedakar olmayı da gözetmiş; fakir ve muhtaçların desteklenmesini de tavsiye etmiştir. Bu sebeptendir ki, Ramazan ayı ve Kurban Bayramı günleri Müslüman ülkelerde sosyal yardımlaşma hizmetlerinin yoğun olarak arttığı, fakirlerin çeşitli nakdi ve gıda yardımlarıyla desteklendiği, aktif insancıl ve sosyal faaliyetlerin yaygınlaştığı önemli dönemlerdir. İslam dinini yaşamak ve bu uğurda özveride bulunmak hususunda farklı üstün bir özelliği olan milletimiz, yardımlaşma ve sosyal dayanışma konusunda da diğer toplumlara örnek olmuştur.

Kurban kesmenin özetle faydalarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

✓ Kurban; kulluğun sadakat ve teslimiyetinin bir başka belgesi sayılır,

- ✓ Bedenî ibadetin yanında malî ibadetten kaçınmadığını gösterir,
- ✓ Allah’a daha da yakın olma arzusu ve isteği ile yapılan bu ibadet ilâhî sevgiyi artırır,
- ✓ Ferdi cimrilikten, kişisel çıkarlardan, ihtiras ve maddecilikten uzaklaştırıp, cömert ve topluma yararlı olma alışkanlığı kazandırır,
- ✓ Ferdi topluma bağlar. Komşu ve muhtaçlarla kaynaşmasına vesile olur,
- ✓ Toplumun samimi duygularla bütünleşmesine yardımcı olur,
- ✓ Rahmet meleklerinin dua ve isticfarlarını artırır, kurban kesilen eve rahmet ve bereket inmesine sebep olur,
- ✓ Kabirde huzur içinde yatmayı sağlar,
- ✓ Ahirette sahibine manevî bir binek ve Sırat’tan geçmesine destek olur,
- ✓ Hz. Peygamber’in (S.A.V) güzel sünnetlerinden birini yerine getirmenin verdiği sevinç ve huzur, O’nun şefaatine vesile kılınır,

Bütün bunların yanı sıra, kurban kesmek aileye huzur getirir, kurban etlerinin fakir ve yardıma muhtaçlara dağıtılmasıyla da; toplumda birlik ve dirliğin sağlanmasına yardımcı olur.

Kurban ibadetiyle ulaşılan nokta; bizim samimiyetimiz, iyi neyitemiz ve O’ndan korkup fenalıklardan sakınmamızdır. Kesilen hayvanın eti, kanı, kemiği Allah’a ulaşmaz, yani Allah (c.c) kulun amelinin bunlarla ölçmez, onun niyetindeki ihlâsı, samimiyeti ve takvasıyla ölçer. Yaptığımız ibadet, Allah’ın büyüklüğüne bir şey katmaz. Hiçbir ibadette bulunmayacak olsak, O’nun yüceliğinden ve kudretinden bir şey eksilmez. Allah (c.c) mutlak kudret sahibidir ve her şeyden müstağnidir. İbadet, iyilik, hayır ve benzeri söz ve davranışların yararı bize aittir ve bizimle ilgilidir. Allah ve

Peygamberi ancak bizi mutluluğa erişirme yollarını gösterir.

Tüm İslâm ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de her yıl binlerce kurban kesilmekte ve bu kutsal görevi ifa etmenin mutluluğu yaşanmaktadır. İnsanımız bu mutluluğu yaşarken bazen zaman ve mekan sıkıntısı çekmektedir. Bu durumda olan yani, zamanları ve kurban kesecek yeri olmayan ya da keseceği kurbanın tamamını ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak isteyen Vatandaşlarımız için Diyanet İşleri Başkanlığı organizesinde, Türkiye Diyanet Vakfı aracılığıyla ile 1993 yılından iti-

baren yurtiçinde ve yurtdışında vatandaşlarımızdan kurbanlarını vekalet yoluyla kestirmek isteyenlere yardımcı olmak amacıyla “**Kurban Kampanyası**” düzenlenmektedir. Bu kampanyaya vatandaşlarımız tarafından yoğun bir ilgi gösterilmiştir.

Kampanya neticesinde, yurtiçinde kesilen kurban etlerinin bir kısmı, şehit ve gazi aileleri ile fakir ve yardıma muhtaç vatandaşlarımıza dağıtılmakta, bir kısmı da Türk cumhuriyetleri, Balkanlar, Kafkaslar ve Kuzey Irak'ta kesilerek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır.

Bu vesileyle kampanyaya katılan vatandaşlarımız hem dinî bir vecibe olan kurbanlarını kesmekte, hem de zor şartlarda yaşam mücadelesi veren dindaş ve soydaşlarımıza yardım etmenin, onların yaralarını sarmanın, her günü acı ve sıkıntı içinde geçen bu insanları sevindirmenin mutluluğunu yaşamaktadırlar.

Bugüne kadar gerçekleştirilen Kurban kampanyalarına toplam 84.173 kişi iştirak etmiştir.

Bu yıl da kurbanlarını vekalet yoluyla kestirmek isteyen vatandaşlarımız il ve ilçe müftülüklerinden gerekli bilgileri alabilirler. ■

Türkiye Diyanet Vakfı KADIN KOLLARI Yeni Faaliyet Dönemine Başladı

*Kadın haklarını
korumak ve geliştirmek,
kadınların sosyal, ekonomik,
kültürel ve siyasal yaşamdaki
konumlarını güçlendirmek,
kültürel yaşamın
tüm alanlarında
etkin hale getirmek,
sosyal kalkınmanın fırsat ve
imkanlarından eşit biçimde
yararlanmalarını sağlamak;
demokrasi ve hukukun
üstünlüğünü ilke edinmiş
ülke ve topluluklarda
medeni ve uygar millet
olmanın gereği,
muasır devlet olmanın da
göstergesidir.*

Bugün, dünyada ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ne olursa olsun, kadınların, eğitim, sağlık, çalışma, siyaset ve karar alma mekanizmalarına katılım açısından erkeklerden çeşitli düzeylerde eşit olmadıkları görülmektedir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri, sadece ekonomik göstergeleriyle değil, toplumun sosyal, kültürel yapısı ve insanî gelişme ölçütleriyle ifade edilmektedir. Bu ölçütlerden birisi de, o toplumdaki kadınların ekonomik ve sosyal yaşamdaki konumlarıdır. Yine, gelişmiş ülkelere bakıldığında, bu ülkelerde kadın-erkek emeğinin birliğine önem verildiğini; geri kalmış ülkelerdeyse, kadınların toplumsal ve sosyal yaşamdan dışlandıkları görülmektedir.

Kadınlarımızı toplumsal ve sosyal yaşantının içine çekmek, dinimizin emrettiği seviyeye ve toplumdaki layık olduğu yere getirmek, Türk-

İslâm kültürünün dini, milli ve tarihi değerlerinin öğretilmesi ve buna benzer sosyal ve kültürel amaçlı çalışmaların gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla 1996 yılında kurulan Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları 2002-2003 yılı faaliyet dönemine düzenlediği bir törenle başladı.

Törene Devlet Eski Bakanı M. Zeki Sezer, Vakfımız Genel Müdürü A. İhsan Sarımert, Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu ve çok sayıda davetli katıldı.

2002-2003 faaliyet döneminde gerçekleştirilecek hizmetlerin anlatıldığı törende; Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'nın sosyal, kültürel, dinî, millî ve eğitim alanında gerçekleştirdiği faaliyetleri ihtiva eden bir sinevizyon gösterisi de yer aldı. Programın sonunda davetlilere Türk Tasavvuf ve Türk Sanat Musikisinden seçkin örneklerin yer aldığı bir de konser verildi.

M.Zeki SEZER
Devlet Eski Bakanı

Kadın ve erkek tüm bireylerin toplumsal ve siyasal yaşama, eşit hak, eşit fırsat ve eşit imkanlarla katılmasının çok önemli olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Devlet Eski Bakanı M.Zeki Sezer, ülkemizde kadınların laik Cumhuriyetin sağladığı imkanlar ve kendi güçleriyle önemli kazanımlar elde ettiklerini vurguladı. Cumhuriyet döneminde dinî hizmetlerin artarak geliştiğini belirten Zeki Sezer, "Nitekim her mahallemize, her köyümüze camilerimizin yapılması, oralara yetişmiş din görevlilerimizin gönderilmesi, büyük önder Atatürk'ün önderliğinde kurulan laik demokratik Cumhuriyet döneminde sağlanabilmiştir. Yine kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim Cumhuriyet döneminde çokça basılabilmiş, yurttaşlarımızın anlayabileceği şekilde tefsir edilmiş ve dağıtılabilmektedir. Böylelikle Cumhuriyet döneminde elde edilen kazanımlardan öncelikle kadınlarımız paylarına düşeni almışlardır. Başka bir çok ülkelerden daha önce, halkın büyük bir çoğunluğu Müslüman olan ülkemizde kadınlarımızın seçme-seçilme haklarını elde etmiş olmaları bir tesadüf değildir. Cumhuriyeti-

mizin kazanımları sayesinde bu gerçekleşebilmiştir." dedi.

Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkarılan Medeni Kanunun kadınlara önemli haklar sağladığını bu konunun toplumun her kesiminin ve öncelikle kadınların gelişmesinin temel güvencesi olduğunu vurgulayan Sezer, "İçinde bulunduğumuz dönemde TBMM'de çıkartılan yeni Medeni Yasa ile daha ileri kazanımlar elde edilmiş, kadınlarımızın erkeklerimizle eşitliği yönünde daha ileri adımlar atılabilmektedir. Bundan böyle çağdaşlaşmanın ileriye götürülebilmesi gerçekten sağlanabilmektedir." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının çalışmalarının takdire şayan olduğunu belirten Devlet Eski Bakanı Zeki Sezer, "Diyanet Vakfı Kadın Kollarımız özverili çalışmalar yapıyor. Toplumumuzun her kesimine ulaşabilmenin yollarını buluyor. Onlara eğitim, yardım ve başka bir çok konuda hizmet ulaştırıyor. Bu çalışmaların bundan böyle de bir gönüllüler ordusu şeklinde artacağına inancım tamdır. Kadın Kollarımız bu çalışmalarında dinin doğru anlaşılmasını, özellikle din üzerinden kadın istismarının önlenmesini büyük ölçüde gözetmektedir diye düşünüyorum. Bunun ötesinde Türkiye'nin temel konularına

kadınların bakışı, toplum meselelerine katılma ve yaşama kadınlarımızın daha etkin şekilde dahil olma çalışmalarına da Kadın Kollarımızın büyük katkılar vereceğine inanıyorum." dedi.

A.İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının kurulduğu tarihten itibaren, kadınlarımızın olması gerektiği konuma getirilmesi için önemli hizmetlerde bulunduğunu belirterek konuşmasına başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü A. İhsan Sarımert "Ailenin ve toplumun en

önemli ve mukaddes varlığı olan kadınlarımız; aile ile toplum arasında köprü görevini görmektedir. Kadının toplumdaki statüsü incelenirken, önce onun birey olarak kişilik hakları, daha sonra aile ve toplum içerisindeki durumu dikkate alınmalıdır. Kadın kollarımız kurulduğu tarihten itibaren kadınlarımızın olması gerektiği konuma getirilmesi için çok önemli hizmetler ifa etmiştir. Sabır, metanet ve üstün gayretler neticesinde de bugün arzu edilen noktaya gelinmiştir.” dedi.

Günümüzde gönüllü sivil toplum kuruluşlarının sosyal sorunlar karşısında çözümler üretme gayreti içinde bulunduğunu ifade eden Sarımer, “Günümüzde tüm dünyada gönüllü kuruluşlar; merkezi ve yerel yönetimlerin denetimi ve gözetimi altında, sosyal sorunlar karşısında çözümler üreten, sorumluluk üstlenen ve katılımcı demokrasilerin vazgeçilmez unsurları haline gelen sivil toplum örgütleridir. Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarımız da gönüllü insanların bir araya geldiği, toplumumuzun yararına hizmet üreten

bu kuruluşlardan birisidir. Kadın Kollarımızın bütün üyelerini, ona destek verenleri gönülden kutluyorum.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı’nın, İslam dininin kadınlarımıza verdiği değer in idraki ile globalleşen dünyada insanlığa hizmette paylaşımcı olmayı hedefleyerek, Kadın Kollarını kurduğunu ifade eden Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü A. İhsan Sarımer, “Türkiye Diyanet Vakfı’nın Kadın haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal yaşamdaki konumlarını güçlendirmek, kültürel yaşamın tüm alanlarında etkin hale getirmek, sosyal kalkınmanın fırsat ve imkanlarından eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak; demokrasi ve hukukun üstünlüğünü ilke edinmiş ülke ve topluluklarda medeni ve uygar millet olmanın gereği, muasır devlet olmanın da göstergesidir. İşte bu anlayıştan hareketle Türkiye Diyanet Vakfı, İslam dininin kadınlarımıza verdiği değer in de idraki ile globalleşen dünyada insanlığa hizmette payla-

şımcı olmayı hedefleyerek, Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarını kurmuş, kurulduğu günden bugüne gerçekleştirdiği sosyal ve kültürel etkinliklerle de kamuoyunun takdir ve tasvibini kazanmıştır.” dedi.

A. İhsan Sarımer konuşmasının sonunda Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının başkan ve çalışanlarına yeni faaliyet döneminde üstün başarılar diledi.

Ayşe Sucu Kadın Kolları Başkanı

Türkiye’de modernleşme ve yenileşme projelerinin Tanzimattan bu yana tartışıldığını, bunların bir kısmının hayata geçirildiğini, ancak yenileşme kavramının tam olarak kavranamadığını ifade eden Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu “Türkiye Tanzimattan bu yana hemen her konuda modernleşme, yenileşme projelerini tartışıyor. Bunların bir kısmını belli ölçüde hayata geçirmiş durumdadır. Ne var ki çağdaşlaşma hareketleri bilinen nispette kendini

toplumda gösterememiştir. Bunun birçok sebebi olmuş olabilir. Bizce en önemli sebeplerinden biri, yenileşme hareketlerinin temel esprisinin gerçek yönüyle geniş kitlelere yeterince anlatılamamış olmasıdır. Biz, yenileşmenin ne demek olduğunu, neye karşı yenileşmemiz gerektiğini yeterince kavramış değiliz.” dedi.

Gelenek konusuna değinen ve bunu İngiliz edebiyatçısı Thomas Stearns Eliot'un bir sözü ile açıklayan Ayşe Sucu “Ünlü İngiliz Edebiyatçısı, Eleştirmen Thomas Stearns Eliot, geçen yüzyılın başlarında, modernizmin bütün dünyayı kasıp kavuruğu bir dönemde gelenek konusunda bakınız ne diyor: “Gelenek, hemen bir önceki neslin başarılarını elıştirmeksizin (dikkat ediniz başarısızlıklarını değil, başarılarını diyor) körü körüne taklit etmek anlamında kullanılacaksa kesinlikle ondan kaçınılmalıdır... Gelenek bundan daha geniş bir anlama sahiptir. O, hiçbir gayret sarfetmeksizin edinilecek bir miras değildir. Eğer geleneğe sahip olmak

istiyorsanız, çok gayret sarfetmeniz gerekir. Geleneğe sahip olmak için “tarih şuuru” geliştirmeye ihtiyaç vardır... Tarih şuuru, sadece “geçmişin” geçmişliğini bilmek değil, fakat onun “hal”de de var olduğunu anlamak demektir.” Türkiye’de birtakım moda düşünce ve anlayışlar sayesinde ki milletimizin değerler dünyası aşınmaya uğruyor. Ben çağdaş bir insanım dediğiniz zaman bu, dini pek ciddiye almadığınız anlamına geliyor. Ya da ben geleneksel değerlerimizi önemsiyorum diyorsanız tamamen geri kafalı oluyorsunuz. Oysa geriliğin ve ileriliğin ölçütü kalkınmışlıktır. Din, gelenek ve çağdaşlık olguları birbirlerinden beslenen olgulardır. Olay tıpkı iyi ok atan bir okçuya benzer; yayı ne kadar geri çeker ve gererseniz oku o kadar ileri fırlatırsınız. Ne kadar güçlü nefes alır, ciğerlerinizi doldurursanız bu işi o kadar iyi yaparsınız. Burada nefes almak dine, oku geri çekmek geleneğe, ileri fırlatmak çağdaşlığa tekabül eder. Bunları birbirinden ayırmanız mümkün müdür?” dedi.

Türk milletinin dini, milli ve moral değerlerinin hafife alınmasından veya herhangi bir şekilde şahsi menfaat ve siyasi çıkar sağlamak amacıyla istismar edilmesinden her zaman rahatsız olduğunu vurgulayan

Ayşe Sucu “Milletimiz ne istediğinin ve isteklerinin nasıl karşılanması gerektiğinin farkındadır. Huzurun bozulmasından, toplumsal gerilim yaratılmasından hoşlanmıyor. Neyin doğru, neyin yanlış; neyin mümkün, neyin gayri mümkün olduğunu zaten tecrübeleriyle bilmektedir. Bu millet bugünlere kolay gelmemiştir. Hiçbir milletin hayat tecrübesi bizim milletimizin hayat tecrübesi kadar pahalı olmamıştır. Bu millet bugünlere fedakar öncülerin gayretleriyle ve çok büyük bedeller ödeyerek gelmiştir.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları’nın 1996 yılında bir grup idealistin çabalarıyla kurulduğunu ifade eden Ayşe Sucu, Kadın Kollarının büyük çabalarla bugüne geldiğini belirterek “Evet, bir şey yapıyorsanız işiniz çok zordur. Ama hiçbir zorluk Allah’ın yardımıyla aşılmaz değildir. Kervanı bir kez yürütmeyi başarın! Yolda büyüyerek ilerleyecektir. Kadın Kollarının kervanı bugün bu aşamadır. Bu kervanı umut gören bütün dostlarımıza, kervanın vefakar ve sadık yolcularına, mesai arkadaşlarıma, desteğini esirgemeyen bütün yönetici kadrolara huzurlarıza da minnetle şükranlarımı arz ederim.” dedi.

Ayşe Sucu konuşmasının sonunda Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kollarının hizmetlerini, üyelerinin gayretli çalışmalarıyla sürdüreceğini ifade ederek, “Kadın Kolları, vatan savunmasında Aziziye Tabyaları karşısında Nene Hatunların bileğindeki güç, Sultanahmet Meydanında milli mukavemeti ateşleyen Halide Edip’lerin kararlı sesi olmaya devam edecektir. Gücünü kalbindeki imandan, samimiyet anlayışını Rifat Börekçi’den, azim ve kararlılığını Mustafa Kemal’den ilham alarak yola çıkan böyle bir hareketin temsilcileri, tarihin tanıklığıyla söylüyorum hiç kimse tarafından engellenemeyecektir. Yeter ki bizler, kendimize olan inancımızı ve öz güvenimizi yitirmeyelim.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfından Kuzey Irak Türkleri'ne Yardım

Sosyal ve kültürel alanda sunduğu hizmetlerle önemli bir boşluğu dolduran Türkiye Diyanet Vakfı, il ve ilçe şubelerinin katkılarıyla Kuzey Irak'ta yaşam mücadelesi veren Türkmenler için altı tır dolusu gıda ve ihtiyaç maddesini bölgeye gönderdi. Vakıf bu yardımlarıyla bölgede zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren Türkmenlerin sıkıntılarını bir nebze de olsa gidermeye gayret etmektedir.

Bilindiği üzere Irak Türkleri dünyada en fazla zulme ve asimilasyona uğramış toplumlardan biridir. Uzun yıllar bölgedeki rejimin ahlak ve insaf dışı uygulamalarına maruz kalmışlar, bir yandan toplu idamlara ve etnik temizliğe, diğer yandan amansız bir kültürel asimilasyona uğratılmışlardır. Bunun sonucu olarak, bir kısım Türkmen, yüzyıllardır yaşadıkları yurtlarını terk etmek zorunda kalmıştır. Bütün bu sistemli ve zorunlu göçlere rağmen, Irak'ta halen 3 milyon civarında soydaşımız hayatlarını çok zor şartlar altında idame ettirmektedir.

Irak'ın fiili durumunu müteakip, asıl Türkmen unsuru 36. paralelin güneyinde (Kerkük ve Musul bölgesi) bırakılmıştır. Burada yaşayan soydaşlarımız halen büyük sıkıntılarla karşı karşıya bulunmaktadır.

Öte yandan Erbil ve Kifri şehirleri 36. paralelin kuzeyinde mütalaa olunmuş, burada yaşayan soydaşlarımız bölgedeki rejimden kurtulmakla beraber, bugün "Kuzey Irak" adıyla anılan bölgenin sosyal, siyasi, kültürel ve ekonomik problemleriyle yüz yüze bırakılmışlardır. Bu problemlerin boyutları açıkça bilinmektedir. Bununla beraber, Irak Türklüğünün hiç değilse Kuzeyde kalan kesimi için mevcut otorite boşluğundan da istifade edilerek bir kısım hürriyetler mümkün hale gelmiştir.

Bunun sonucunda Irak Türklüğü'nün problemlerine çare olabilmek amacıyla buradaki soydaşlarımız Erbil'de "Türkmen Cephesi"ni faaliyete geçirmişler, bu çerçevede bir cemaat bütünlüğü içerisinde bir kısım çalışmalara girişmişlerdir. İlk olarak

Türkçe eğitim veren okullar açılmış, Türkçe Radyo-TV yayınına geçilmiş, Türkçe gazete neşri için küçük çapta bir matbaa teşekkül ettirilmiş, cephe nezaretinde sağlık ve sosyal yardım kuruluşları oluşturulmuş, gençlik ve spor teşkilatları kurulmuş, açılan 12 okulla da eğitim hizmeti verilmeye başlanmıştır. Öte yandan Erbil Merkezi'nde kurulan Türkmen Gençlik Teşkilatı ve Türkmen Spor Ocağı vasıtasıyla, genç nesillerin karışık kaynaşmalarına, millî kimlik ve kültürlerini koruyup geliştirmelerine çalışılmaktadır.

Bütün bu faaliyetler Türmen Cemaatinin yok denecek kadar kısıt imkanlarıyla yürütülmekte, maddi imkansızlık sebebiyle hizmetler yeterince verimli olamamaktadır.

Irak Türkleri çok önceleri, bir bölümü asker, bir bölümü çiftçi ve bir kısmı da esnaf ve tüccar olarak yaşamlarını sürdürürken en karakteristik özellikleri devlet memuru olmalarıdır. Türkmenlerin bir kısmı köy hayatını tercih etmiş ve Türkmen köylüsü olarak Türk topraklarını işlemeye başlamışlardır. Ancak bu konularda da yönetimce uygulanan baskılarla Türkmen köylüsünün toprakları ellerinden alınmıştır. 1947 istatistiklerine göre Irak Türklerinin % 54'ünün kentli oldukları ortaya konulmuştur. Bu da bize Irak Türklerinin Irak'ın en aydın kesimini oluşturduğunu göstermektedir. Çünkü o dönemde köylerde yaşayanlara pek ilgi gösterilmez, gerek eğitim, gerekse öğretim açısından değer verilmezdi.

Irak Türkleri gerek Osmanlı döneminde gerekse daha sonra gelen yönetimler zamanında da memuriyet görevlerinde bulunmuşlardır. Irak Türklerinin çalışan nüfusunun çoğunu memurlar oluşturmaktadır. Ancak 1980'den sonra, özellikle de 1991'den sonra memur Türkmenlerin çoğu görevlerinden uzaklaştırılmışlardır. Türkmen halkı II.Körfez krizi öncesi, Irak'ın genel ekonomik durumunu da göz önüne aldığımızda, orta seviyeli ve orta seviyenin biraz üstünü oluşturmaktaydı. Ancak II.Körfez krizinin tüm Irak ekonomisini etkilediği gibi, Türk toplumunu da etkilemiş, kurulu düzenleri bozulmuştur.

Bu şartlar altında, hiçbir devlet desteğine sahip olmayan Türkmen Cemaati'nin yukarıda zikredilen hizmetleri kendi kaynaklarıyla yürütebilmeleri mümkün değildir.

Türkiye Diyanet Vakfı; bölgenin eğitim, kültürel, sağlık ve insani yardım ihtiyaçlarına imkanlar ölçüsünde gidermek düşüncesiyle temel gıda başta olmak üzere muhtelif giyim eşyası ve battaniye gibi malzemeleri şubelerinin gayretleri ile mahallinden ve bağış yoluyla temin edilerek buradaki mağdur insanlara gönderdi.

Türkiye Diyanet Vakfı; Malezya'nın Kuala Lumpur şehrindeki İslam Sanatları Müzesi'nde sergilenmek üzere Edirne Selimiye Camii'nin bir maketini yaptırarak Malezya'ya gönderdi.

Malezya'dan gelen bir talebi değerlendiren Türkiye Diyanet Vakfı; yüzyıllar boyunca kolonilerin bölgeyi hammadde kaynağı olarak görmeleri ve halkın sosyal değerlerini gözardı etmeleri, diğer yandan Müslümanlığın zayıflatılarak Hristiyanlığın ön plana çıkarılması çalışmaları neticesinde tarihi İslami eserlerin çok az bulunduğu bu ülkeye, küçük de olsa destek vermek ve ülkemizin tanıtımına katkı da sağlamak amacıyla Selimiye Camii'nin 17 milyar TL. değerindeki bir maketini yaptırarak sözkonusu müzede sergilenmek üzere Kuala Lumpur'a gönderdi.

Selimiye Camii

Osmanlı padişahlarından II.Selim zamanında Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir. Yapı, mimari açıdan Osmanlı klasik üslubunun en yetkin örneğidir.

Yapımına 1569 yılında başlanmış ve 1575 yılında tamamlanmıştır. Avlunun batı cephesindeki arasta camiye gelir sağlamak için mimar Davut Ağa'ya inşa ettirilmiştir. Mimar Sinan'ın en mükemmel eserim dediği Selimiye Camii, Osmanlı mimarisinin olduğu kadar; kubbeli yapı geleneğinin de olduğu en son noktadır. Caminin ana mekanı 45x36 metre boyutlarında olup; bu alan 8 adet payenin taşıdığı, 31.30 metre çapındaki kubbe ile örtülmüştür. Kubbeyi dört taraftan çevreleyen üç şerefeli; 70.80 metre yüksekliğindeki 4 minarenden, ön cephedeki ikisinin her şerefesine ayrı yolla çıkılmaktadır. Caminin revaklı avlusunda 16 sütunun taşıdığı 18 kubbe ve üstü açık; mermerden sekizgen bir şadırvan mevcuttur. İç mekan süslemeleri, mimari ile uyum bakımından özel bir nitelik taşır. Beyaz mermerden mihrabı ile dantela gibi

Malezya'ya Kültür Transferi

işlenmiş mermer minber dönemlerinin en alımlı örneklerindendi. Mihrap duvarını ve hünkar mahfeli süsleyen çiniler; zengin desenli renk uyumları ve teknik mükemmellikleri ile iznik çini üretiminin en iyi örnekleri arasında yer alır. Caminin merkezindeki müezzinler mahfeli rivayetlere konu olan ters lalenin çizili olduğu sütununda bulunduğu oniki mermer ayak üzerinde oturmakta olup; rumi ve hatayi motiflerin ağırlıklı olduğu bitkisel motiflerle bezenmiştir. Altında mermer şadırvan bulunmaktadır.

Dış avlunun güney cephesinden köşelerde simetrik olarak Dar-ül Kurra ve Dar-ül Tedris medreseleri yer almaktadır. Bunlardan Dar-ül Terris halen Türk İslam Eserleri Müzesi olarak hizmet vermektedir.

KİTAP VE KÜLTÜR FUARI'NIN 21.si BAŞARIYLA GERÇEKLEŞTİ

- ✓ *Kitap insanlığın akli ve ruhudur!*
- ✓ *Kitap en temel bilgi kaynağıdır, doğru bilgi içermelidir!*
- ✓ *Kitap insan için gerçek bir dosttur, samimi ve sıcak olmalıdır!*
- ✓ *Kitap bir toplumun ufkudur, hayallere kurban edilmemelidir!*
- ✓ *Kitap bir milletin yurtdur, o milletin havasından, suyundan beslenmelidir!*

Vakfımız tarafından her yıl Ramazan ayının atmosferine uygun tarzda gerçekleştirilen Kitap ve Kültür Fuarı'nın 21. si Ankara Kocatepe Camii avlusu ile İstanbul Sultanahmet Camii avlusunda gerçekleştirildi.

Eskiden cami avlularında teravih sonrası kültür etkinlikleri olarak devam eden buluşmaları 21 yıldır kitap çerçevesinde bir şölene dönüştürmeye çalışıyoruz. Bu etkinliklerin Ramazan ayı içerisinde ve cami avlusunda yapılması, hem bu geleneği yaşatmak, hem de Ramazanı dolu dolu yaşamak adına tercih edilmiştir.

Türkiye Diyanet Vakfı, Ramazan aylarında gelenek haline getirdiği Kitap ve Kültür fuarlarında kitapla okuyucuyu buluşturarak

ilim, kültür ve medeniyet hayatımıza katkıda bulunmaya, toplumumuza okuma alışkanlığı kazandırmaya çalışmaktadır. Çünkü insanlığın tarih boyunca geçirdiği büyük dönüşümlerin ve elde ettiği değerlerin arkasındaki güç kitap okumaktır. İnsanoğlunun varoluşundan bugüne kadar edindiği tüm sosyal, kültürel ve bilimsel değerleri, sonraki kuşaklara ve günümüze kadar taşıyabilmesindeki en sağlıklı ve etkili araç olan kitap ve benzeri yayınlardır. Kitap tecrübe, bilgi ve birikimini daha geniş kesimler ile sonraki kuşaklara taşıyan önemli bir kaynaktır.

Türkiye Diyanet Vakfı bu düşüncelerle 21 yıldır kitap ve kültür fuarını büyük bir sabır ve azimle gerçekleştirmektedir. Vakfımızın

artık bir gelenek haline getirdiği Kitap ve Kültür Fuarı, halkımızın da özlemle ve sabırsızlıkla beklediği bir organizasyona dönüşmüştür.

İnsanlarımızın bir takım bilgileri kolayca elde etmek üzere görsel yayına yönelmesi ve basılı yayınlarından uzaklaşması sonucunda toplumda yozlaşmaların olacağını dikkate alan Türkiye Diyanet Vakfı da, medeniyetlerin kitap üzerine inşa edildiği gerçeğiyle bu tür kültürel organizasyonlara önem vermektedir.

Bu düşüncelerle 21. Kitap ve Kültür Fuarı'nın açılışı, Ramazan ayının manevi atmosferinde vatandaşlarımızın da büyük katılımıyla gerçekleştirildi. Açılış törenine Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Hüseyin Çınar, Vakfımız Genel Müdürü A. İhsan Sarımert ve büyük bir kalabalık katıldı.

Açılış töreninde A. İhsan Sarımert'in günün anlam ve önemine binaen yaptığı konuşmayı aşağıda veriyoruz.

A. İhsan SARIMERT **Genel Müdür**

Türkiye'de yayıncılığın son çeyrek yüzyıldır göstermiş olduğu atılımı, fuarımızın bir piyasa oluşturması ve süreklilik kazanması, üzerinde durulması gereken bir olaydır. Çünkü kültür hayatında iz bırakan olayların en önemli özelliği, talepleri karşılaması ve süreklilik taşımasıdır. Vakfımızın düzenlediği Kitap ve Kültür Fuarı ise, etkisini geniş kitlelere kabul ettirmiş ve sürekliliği yakalamış bir kültür platformudur.

Her medeniyetin temelinde kuşkusuz kitap olgusu vardır. Büyük medeniyet veya çağdaş medeniyet dediğimiz zaman kitabın önemi bir kat daha artmaktadır.

Ne var ki zaman içinde kitaba verilen önemin azalması toplumun

temel dinamiklerinin sarsılması, geçmişle gelecek arasındaki iletişim dilinin yozlaşması, toplum olarak geri kalmışlığın başlıca sebebi ni teşkil etmektedir.

Tarih boyunca kitap denilen olgu, hayatın her safhasında rakipleriyle mücadeleyi açık farkla kazanmış hemen hemen tek olgudur. Savaş ve kıtlık yıllarından geçmiş, baskı dönemlerini atlattığı, moda gelişmelere yenik düşmemiş; atılım düşüncelerine kaynaklık etmiş, kuşaklar arası köprü görevini başarıyla üstlenmiş; lanetlenmiş veya kutsanmış ama hiçbir zaman rehber olma rolünü kaybetmemiştir. Çünkü kitap emeğin, sabrın, umudun ve sevginin iksirine banmış yegâne bilgi ve kalıcı iletişim aracıdır.

Bugün modern dünyada klâsik medya kabul edilen kitap yayıncılığı ile yeni ve çağdaş medyanın her ne kadar fikir ve kültür bağlamında kulvarları farklı ise de aralarında sağlıklı bir ilişkinin gerçekleştiği görülmektedir. Hiçbir zaman gazete, radyo, TV ve internet, kitabı kendine rakip görmemiş, belki böyle algılanmış, ancak her zaman önemine ve kalıcılığına vurgu yapmıştır.

Artık tehlikeli olan kitaba ayrılan zamanın veya paranın olma-

ması değil, kitabın bilgi ve mesaj taşıyıp taşınamaması sorunudur. Modern dünyada kitap; bir eğlence ya da boş zamanı değerlendirme aracı olmak yerine, yeniden üretim ve sürekli kendini geliştirme imkânı olarak algılanmalıdır. Eğer kitap okuyanı aydınlatmıyor, yeni bir şey öğretmiyor, kendini ve toplumu sorgulayıp algılama imkânı sağlamıyorsa, o zaman gerçek bir kitap olup olmadığının sorgulanması gerekmektedir.

Ülkemizin kitap konusunda çok ciddi sıkıntılarının olduğu bilinen bir gerçektir. Sıkıntılarımızın bir kısmı yapısal, bir kısmı ise eğitseldir. Bunları aşılamaz sorunlar olarak

görmemeliyiz. Artık ulusal seferberlik bilinciyle kitaba ve kendimize dönmemizin zamanı gelmiştir. Aksi halde birey olarak özgürlüğümüzü, toplum olarak da Atatürk'ün işaret ettiği çağdaş uygarlık seviyesini yakalamamız gerçekten zor olacaktır.

Günümüz Türkiye'sinde toplam 50-60 bin kitap dolaşımdadır. Bunun 20 bine yakını dinî yayıncılığın havzasında yer almaktadır. Bu verinin ifade ettiği anlam şudur: Türkiye'de din eksenli düşünce, entellektüel anlamda kendine bir damar oluşturmuştur. Günümüzün yayıncısına düşen görev, bu damarı daha gerçekçi bir zemine çekip etkin hâle getirmek, dünyadaki gelişmelere paralel olarak ülkemizin sosyal dokusuna uygun kalıcı eserler üretmektir. Yani toplumun ihtiyaçlarını doğru tespit edip birleştirici stratejiler geliştirmektir.

Kitap insanlığın aklı ve ruhudur!

Kitap en temel bilgi kaynağıdır, doğru bilgi içermelidir!

Kitap insan için gerçek bir dosttur, samimi ve sıcak olmalıdır!

Kitap bir toplumun ufkudur, hayallere kurban edilmemelidir!

Kitap bir milletin yurududur, o milletin havasından, suyundan beslenmelidir!

Sevgiye, hoşgörüye ve barışa ancak kitabın evrensel mesajıyla ulaşabiliriz. Demokrasi, insan

hakları ve hukukun üstünlüğü normlarını kitap donanımından yoksun kalarak gerçekleştiremeyiz, Unutulmamalıdır ki kalıcı olan bütün kazanımlar kitabın sağladığı kazanımlardır ve etkili olan bütün izler kitap izidir.

Bu kutsal ayda ve bu nezih ortamda, böylesine anlamlı bir etkinliğin gerçekleştirilmesini gerçekten heyecan verici buluyorum. ■

Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs Hastanesi ISO 9001:2000 Belgesi Aldı

Bilimsel temele dayalı ve kaliteli hizmet vermeyi amaçlayan, “Çağdaş Hizmet - Çağdaş Teknoloji” sloganıyla yola çıkan, günümüz bilgi çağının gereği olan ileri teknoloji ve kaliteli hizmetiyle dikkatleri üzerine çeken Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs Hastanesi % 100 koşulsuz hasta memnuniyetini sağlamayı kendine hedef seçmiştir.

Tüm uzmanlık dallarında hizmet veren 29 Mayıs Hastanesi, poliklinik hizmetlerindeki kalite anlayışını, yatan hastalarına beş yıldızlı otel konforu ile sunmaktadır.

Hastane, gerek hasta portföyünün genişliği (Emekli Sandığı, SSK, Bağkur, 40'ın üzerinde anlaşmalı kurum) bakımından, gerekse vakıf hastaneleri olarak değerlendirilmeye alındığında **ISO 9001:2000 Belgesini** alan ilk hastane olmuştur.

29 Mayıs Hastanesi sağlık hizmeti konusu itibarıyla, sürekli gelişme ve mükemmellik arayışı içindedir. Hasta beklentileri de mükemmelle ulaşma yönündeki çabaları desteklemektedir.

Hastanın tıbbi ihtiyaçlarının günün koşullarına uygun teknoloji ile bilimsel normlarda karşılanması, kazandığı sağlığını koruması için gerekli bilgilendirmenin yapılması ve hastanelerde sunulan tıbbi ve yataklı tedavi hizmetlerinden hastaların ve hasta yakınlarının memnuniyetinin sağlanması sağlık hiz-

metlerinde mükemmellik için gerekli şarttır.

Hasta ve hasta yakınlarına onların beklentilerinin de ötesinde kaliteli ve yüksek standartlı sağlık hizmetini en ekonomik şekilde sunabilmek için hastanelerin yönetim modelleri de mükemmelle ulaşma yönünde sürekli geliştirilmektedir.

Hastane yönetimi konusunda en çağdaş model toplam kalite yönetimi, hem sağlık hizmetini sunanların hem de hastaların ve hasta yakınlarının memnuniyetini sağlayacak şekilde sağlık hizmeti kalitesinin sürekli geliştirilmesini amaçlayan bir yönetim felsefesidir.

Kurum olarak 29 Mayıs Hastanesi'nin bütün birimlerinde, “**koşulsuz hasta memnuniyeti**” olarak kabul edilen “**mükemmellik**” ve “**yüksek kalite**”ye ulaşma, hastanenin kendisine seçtiği en önemli hedefidir. Bu hedefi gerçekleştirmek için hizmet verdiği alanlarda sürekli gelişmeyi

sağlayarak hastaların beklentilerini karşılamak ve onların sağlık sorunlarını çözmek için tıp teknolojisinin en gelişmiş araç ve gereçlerini kullanarak, konusunda uzman doktor ve personel ile hastalara sevgi ve saygıya dayalı bir hizmet vermeyi ana görev olarak görmektedir.

Kurulduğu günden bugüne sağlık sektöründe yüksek standartta hizmet verme çalışmalarını sürdüren Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs İstanbul Hastanesi 12.09.2002 tarihinde **ÖQS-EN-ISO 9001:2000** sertifikasını alarak, verdiği hizmetin kalitesini belgelemiştir.

Her hastaya saygı ve özenle davranarak yüksek standattaki hizmetini kesintisiz şekilde sürdüreceğini belirten Türkiye Diyanet Vakfı 29 Mayıs Hastanesinin, hasta memnuniyeti ve personel mutluluğu

her zaman hedefi olacaktır. ■

Camiler Haftası

Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve
ahiret gününe imân eden,
namazı dosdoğru kılan,
zekatı veren ve Allah'tan başkasından
korkmayan kimseler imar eder.
(Tevbe 18)

İslâm toplumunun ayrılmaz bir parçası olan camiler, müslümanların inanış ve yaşayışlarına, ahlâk ve adetlerine yön veren, toplumumuzda birlik ve beraberliği, huzur ve sükunu temin eden tevcih mekanizması rolünü ifa etmektedir. İslâm kültür ve medeniyetinin gelişmesinde de çok önemli rolü bulunan camilerin fonksiyonlarını anlatmak, camilerin onarımını, bakımını, genel bir temizliğini yaptırmak ve camilerin toplum hayatındaki yerini, önemini toplantılarla, sempozyumlarla, konferanslarla halka duyurmak amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığımız tarafından 1986 yılından itibaren her yıl ekim ayının ilk haftası Camiler Haftası olarak kutlanmaktadır.

Camiler Haftası'nın 17. si Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlenen bir törenle kutlandı. Törene Devlet Eski Bakanı M.Zeki Sezer, Sadet Partisi Genel Başkanı Recai Kutan, Diyanet İşleri Başkanı Mehmet

Nuri Yılmaz, milletvekilleri, siyasi parti temsilcileri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Toplantıda Mehmet Nuri Yılmaz ve Zeki Sezer birer konuşma yaptılar.

Mehmet Nuri Yılmaz **Diyanet İşleri Başkanı**

Başkanlığımız, insanlarımızın cami ve mescidlere olan ilgisini artırmak, yaşamlarındaki yerlerini daha belirgin hale getirmek ve gelecek nesillerimizin zihinlerine mabet fikrini yerleştirmek için, 1986 yılından beri her yıl Ekim ayının ilk haftasını "Camiler Haftası" olarak kutlamayı bir gelenek haline getirmiştir.

Ülkemiz ve aziz milletimiz için yapılan bu anlamlı faaliyet, vatandaşlarımızın bir taraftan mabet anlayışlarını sorgulamalarına, diğer taraftan da camileri amacına uygun olarak imar etme ve kullanma bilincini kazanmalarına yardımcı olacaktır. Hafta bo-

yunca yurtiçi ve yurtdışında din görevlilerimiz, camilerimizin dini ve sosyal içerikli fonksiyonlarını milletimize anlatacak ve toplumumuz, mabetlerimizin dini ve toplumsal yönünü daha iyi anlama fırsatını bulacaklardır.

Kur'an-ı Kerim'in ifadesine göre yeryüzünde üç kutsal mescid vardır.

Bunlar; namazlarda yöneldiğimiz ve hidayet kaynağı Mescid-i Haram, çevresi mübarek kılınan Mescid-i Aksa ve takva üzere inşa edilen Mescid-i Nebi'dir. Bu üç mekan, bütün insanlığın ortak değeridir. O ulvi mekanlardan yükselen davet, dün olduğu gibi bugün de, yarın da, bütün insanlara olacaktır.

Temiz olmak kaydıyla bütün yüzünü Allah'a ibadet için elverişli mekan olarak kabul eden İslam, toplu halde yapılan ibadetlere ve ibadet edilen mekanlara önem vermiştir. Bulundukları bölgelerde her biri, adeta Kabe'nin bir şubesi konumunda hizmet veren camilerimizin anlamı ve kudsietiyi, sosyal hayat açısından icra ettiği fonksiyonlardan kaynaklanmaktadır.

Temeli samimiyet, gayesi Allah (c.c)'ın ismini yüceltmek ve insanların kaynaşmasını, dayanışmasını, bütünleşmesini ve aydınlanmasını sağlamak olan bütün camiler Al-

lah'ın evidir. Bu ulvi mekanların imarı ve ihyasının da "Allah ve ahiret gününe iman eden, namazlarını kılan, zekatlarını veren ve Allah'tan başka hiçkimseden çekinmeyen kimseler" tarafından yapıldığı, yüce Allah tarafından haber verilmektedir. İnsana benlik ve kimlik kazandıran, yaratıcısının azameti ve yüceliği karşısında özünde insan olma değerini şuur planına çıkararak, Rab-bine iltica etme ve hak ile temasa geçme bilincini veren bu değerli mekanlar, bizim için deyim yerinde ise birer sığınaktır.

Hz. Peygamberin "Şüphesiz bedende bir et parçası vardır ki, o iyi olursa bütün beden iyi olur, o bozuk olursa bütün beden de bozuk olur, bilin ki o da kalptir" şeklindeki meşhur hadisiyle ortaya koyduğu kalbin, insandaki merkezi konumu ne ise, bireysel ve toplumsal yaşamımız bakımından camilerimizin konumu da odur.

Camiler
birbirimizin
yüzüne bakmaksızın
sadece namaz kılınıp,
çıkılıp gidilen yerler değil,
ibadetle beraber din ve
dünyamız için
yapılması gerekenlerin
düşünüldüğü konuşulduğu
yerler olarak görülmelidir.

Camiler bulundukları bölgelerin manevi sigortalarıdır. İnsanları uyar-maya fecirle başlarlar. Bu uyarı, ge-cenin alaca karanlığına kadar sürüp gider. Onların çağrısı her zaman ila-hi ve insani olanıdır. Semaya yönel-miş zarif minare ve kubbeler de bi-ze, hep ilahi -aşkın- olanı işaret eder. Ahmet Haşim'in ifadesiyle büt-tün mabetlerin içinde güneşten ilk ışık alan, camilerdir. Onların hedefi elbette ışığı almak değil, aynı za-manda, onun ışığından insanları er-kenden haberdar etmektir.

Camiler, İslam toplumlarının simgeleridir. Bir beldenin İslam bel-desi olduğunun en güzel kanıtı, gök-lere yükselen minaresi ve ezanı ile camilerdir. Camiler, şehirlerin mi-mari estetiğine de önemli ölçüde güzellikler katan eserlerdir. Hz. Pey-gamber bir hadis-i şerifte "Allah'a göre bir beldenin en güzel ve en ha-yırlı yeri, o beldenin mescidleridir" buyurmuştur.

Bir belde için dini ve sosyal fonk-siyonları açısından hayati önem taşı-yan mabetlerimizin inşası, bakımı ve kullanımının önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Bilindiği gi-

Uzun zamandan beri için için bizi bitiren tembellik, durgunluk, anlamsız-yersiz ve faydasız çekişmeler, sosyal hayatımızdaki köksüz ve çarpık gelişmeler, kimliğimizi ve benliğimizi korkunç bir şekilde etkileyerek kültürel bir erozyonu başlattı. Bu erozyonun durdurulmasının yolu, insanların davranış kalıplarını derinden etkileme gücüne sahip olan dinin, doğru sunulmasından geçmektedir.

bi camiler birbirimizin yüzüne bak-maksızın sadece namaz kılınıp, çıkı-lıp gidilen yerler değil, ibadetle bera-ber din ve dünyamız için yapılması gerekenlerin düşünülüp konuşuldu-ğu yerler olarak görülmelidir.

Bu itibarla, bir gerçeği görmek ve ifade etmek gerekirse, bugün va-tandaşlarımız tarafından gerçek ih-tiyaç olup olmadığı detaylı bir şekil-de belirlenmeden, sosyal aktivitele-re cevap verecek şekilde planlanma-dan, estetik ölçüleri dikkate alma-dan inşa edilen birçok camimiz, sa-dece namaz kılmak için kullanılmak-tadır. Camilerimizin bu durumlara düşmesine, gönlümüz asla razı ol-mamaktadır. Başkanlık olarak, mev-cut camilerimizi daha aktif hale ge-tirmeye ve yeni inşa edilecek olanla-rın, çok işlevli model camiler olması-na önem veriyoruz.

Camilerde öğretilen ilahi kaynak-lı hizmet ve bilgiler, her gün tekrar-lanan ilahi mesajla gönlümüze fısıldanan manevi duygular, bize çağdaş hastalıkların kaynağı olarak görü-nen; hırs, kin, haset, kanatsızlık, utanmazlık, sömürme, israf, boyun eğdirme ve yok etme gibi negatif duygulardan uzak kalmayı en mü-kerrem varlık olarak, olmamız ge-rektiği gibi var olmayı öğretmeyi he-deflemektedir.

Aç insanla tok insanı yan yana birbirinden habersiz yaşatan global ölçekli zafiyetin tersine, cami eğitim ve terbiyesi, bizi evrensel birlikteki ve sorumluluk hissi ile donatmakta, bir birinin durumlarından haberder insanlar olmayı öğretmekte, ya hep aç, ya hep tok olma zihniyetini ka-zandırmaktadır.

Biz Diyanet İşleri Başkanlığı ola-rak, camilerimizde müftü, vaiz ve imam-hatiplerimiz vasıtasıyla, hutbe-ler, vaazlar, konferanslar, cami ders-leri vererek vatandaşlarımıza sağlam kaynaklardaki bilgileri ulaştırmaya çalışıyoruz. Bu itibarla, bütün vatan-daşlarımıza dini konularda camilerde sunulan bu hizmetlerden faydalan-maları tavsiyesinde bulunuyoruz.

Cami hizmetlerinde, özellikle cu-ma ve bayram günlerinde okunan hutbeler, toplumumuzu dini konu-larda aydınlatma açısından büyük önem arz etmektedir. Görevliler ta-rafından cemaate sunulan hutbele-rin, Kur'an ve sünnet ışığında akıl ve mantık çizgisinde kalarak her za-man İslam'ın, ülkemizin ve ülkem-i-zin insanlarının menfaatini gözeterek

arz edilmesi çok önemlidir. Bu sebeple hutbeler, Başkanlığımız merkezinde görev yapan, dini yüksek öğrenim görmüş, akademik çalışmalar gerçekleştirmiş uzman personel tarafından hazırlanmakta, ülke genelinde bütün camilerimizde okutulmaktadır.

Bu hizmetlere toplum olarak çok ihtiyacımız vardır. Uzun zamandan

beri için için bizi bitiren tembellik, durgunluk, anlamsız-yersiz ve faydasız çekişmeler, sosyal hayatımızdaki köksüz ve çarpık gelişmeler, kimliğimizi ve benliğimizi korkunç bir şekilde etkileyerek kültürel bir erozyonu başlattı. Bu erozyonun durdurulmasının yolu, insanların davranış kalıplarını derinden etkileme gücüne sahip olan dinin, doğru sunulmasından geçmektedir.

Başkanlık olarak camilerimizde başlattığımız ve önemle üzerinde durarak güzel sonuçlar elde ettiğimiz bir faaliyetimiz de, merkezi ezan uygulamasıdır. Bilindiği üzere ezan, ibadet vaktinin geldiğini bildiren, lafız ve anlam bakımından gönülleri ve zihinleri etkileyen, tevhid inancının ilahi anlamını taşıyan, yeryüzünden en anlamlı bir şekilde yükselen İslam dininin sembollerinden biridir. Önemine binaen ezanın kulağa hoş gelecek bir sesle okunması önem arz etmektedir.

Başkanlığımız, din hizmetlerinin her alanında olduğu gibi ezan okunması ile ilgili olarak da müezzinlerimiz için, ezanı güzel okuma kursları düzenlemiş, hemen hemen bütün müezzinler ve imamların çoğu bu kurslardan geçirilmiştir. İnsanlarımıza güzel ezan sesini dinletmek için bir tedbir olarak merkezi ezan sistemine geçilmesini faydalı gördük ve uygulamada çok güzel neticeler aldık. Bu uygulama halen yaklaşık 40 ilimizde başarı ile uygulanmaktadır.

Zaman zaman kamuoyu önünde yapılan ezanın lafzı, okunuşu ve dili ile ilgili tartışmaları; faydasız, yersiz ve anlamsız bulduğumu huzurlarınızda ifade etmek istiyorum. Çünkü ezan, bu milletin dokusuna doğal haliyle işlemiş ve bu millet, her zaman ve her yerde ezanın doğal haliyle okunmasını arzu etmektedir. İstiklal marşımızın şairi merhum Mehmet Akif de; "Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli / Ebediyyen yurdumun üstünde benim inlemeli" mısraları ile bu gerçeğe işaret etmektedir.

Diğer yandan İstanbul'da yapmış olduğumuz "Güncel Dini Meseleler Birinci İstişare Toplantısı'nda, kamuoyunda tartışılan çoğu dini meselelerin, sahasında uzman seçkin ilim adamlarımızla detaylı bir şekilde üzerinde durularak bir sonuca bağlanmasına ve bir sonuç bildirgesi ile kamuoyuna açıklanmasına rağmen, hala aynı meselelerin tekrar tekrar gündeme gelmesinin halkımızın vicdanında derin yaralar açtığına inanıyorum.

Milli ve manevi değerlerimizi ve toplumumuzu korumak için en önemli sınırlardan biri olan camilerimizin, işlevlerini her zaman daha iyi sürdürebilmesi, bizim çalışmalarımıza bağlıdır. Camilerimizin işlevlerini sürdürememesi durumunda toplumun, her türlü kaos ve bunalımın girdabına sürüklenme tehlikesi ile karşı karşıya kalacağı gerçeği unutulmamalıdır.

Camilerin fonksiyonsuz hale dönüşmemesi için, cami görevlilerine ve din adamlarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Görevlilerimiz, çileler ve büyük özveriler pahasına da olsa, camilerin var oluşumumuza kazandırdığı bu madde ve madde ötesi boyutları, herkese ulaştırmayı kendilerine şiar edinmelidir. Cami atmosferinden yeterince yararlanma fırsatı bulamamış, oradaki güzellikleri tadamamış kimselerin, bu güzellikten faydalanmalarına özen gösterilmelidir.

Cami görevlilerimizi; gönülleri fehralatan, telkinleri ile insanları hayra, iyiliğe ve güzele doğru harekete geçiren fikir, bilgi ve yaşantısıyla örnek gösterilen, kendisini ve yaşadığı toplumu tanıyan imkan ve sınırlarının farkında olan, olay ve olguları doğru tahlil edebilen, hepsinden de önemlisi yüzünden tebessümü hiçbir zaman eksik etmeyen, gerektiğinde gönüllerde heybet ve tazim uyandıracak kimseler olarak görmek istiyoruz.

Bütün bu verilen bilgiler çerçevesinde, Başkanlığımızın camiler hafatası düzenleme kararının ne kadar isabetli olduğu anlaşılmaktadır.

M.Zeki SEZER
Devlet Eski Bakanı

Camiler, ibadetin yanında biraraya gelinen, barış, sevgi, hoşgörü ortamının oluşturulduğu, beşeri münasebetlerin geliştirildiği mekanlardır. Ülkemizde camiler devlet-millet işbirliğinin en güzel örnekleridir.

Her mahalle, her köyde cami ve yetmiş din görevlilerinin bulundurulması diğer bütün uluslardan farklı olarak Türk devletinin, milletinin büyük bir özverisidir. Bu gereklidir ve büyük bir özveriyle de gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Her mahallede, her köyde bir cami ve din görevlisi bulundurmak derken, şu anda bir çok camimizde imam açığımızın da olduğunun bilincindeyim. Ama bu açıkları gidermek için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu konuda devlet kurumları arasında çalışmalar sürdürülmektedir.

Camiler çok önemli mekanlar, ibadet edilen yerler ama tarihi eser niteliğinde çok önemli camilerimizin olduğunu, bunları da gözbebeğimiz gibi korumamız gerektiğini hepimiz sanırım değerlendiriyoruz. Tabi bunu söylerken geçmişimizde büyük eserler vermiş olan büyük usta rahmetli Mimar Sinan'ı anmadan geçmek olmaz. Bu gün de dünyanın her yerinde ülkemizde hem sanat eseri anla-

mında, hem de ibadetlerin yerine getirileceği mekanlar olarak çok güzel camiler yapan mimarlarımız, görevlilerimiz var, onları da kutluyorum.

Ülkemizde her köye, her mahalleye cami ve din görevlisi ulaştırılması, büyük önder Atatürk'ün önderliğinde kurulan laik Türkiye Cumhuriyeti döneminde gerçekleştirilebilmiştir. Yani laiklikle birlikte dini hizmetlerin yaygınlaştırılması da sağlanabilmiştir diye düşünüyorum. Dinin siyasal etkilere açık olması en başta dinimize zarar vermektedir diye düşünüyorum. Eğer din siyasi etkilere açık olursa, siyasi çıkar hesaplarına alet edilme olanağı doğar ki, o da dinin yozlaşması na ve zarar görmesine neden olur.

Bunun önüne geçmek için din ve siyaset ile devlet işlerinin birbirine karıştırılmaması en gerçekçi yoldur. Gerçekten birlik, beraberlik dini olan dinimizi korumak için, siyasi çıkarlara alet edilmemesi çok önemlidir diye düşünüyorum.

İslam dini diğer bütün dinlerden daha çok laikliğe yakın, laikliği seven bir dindir. Çünkü İslam'da Al-

lah'la kul arasına hiçbir kişi ve kurum girmemektedir. Bu da İslam'ın laikliğe ne kadar yakın olduğunun bir göstergesidir.

Cami yapımında da dikkatli olmak gerekiyor, israfa kaçmamak gerekiyor. Cemaatsiz cami değil, içi doldurulan camilere ihtiyacımız var. Bir bölgede cami yetersizliği varken bir başka bölgede çok fazla sayıda cami olması da israftan başka birşey değildir diye düşünüyorum. Ama Diyanet İşleri Başkanlığımız bu konuda üzerine düşeni zaten yapıyor.

Büyük Atatürk'ün de özellikle Kurtuluş Savaşı döneminde camilerimizde verdiği hutbelerde, yaptığı söylevlerde camilere verdiği önemi hatırlatarak sözlerimi sona erdirmek istiyorum. Büyük Atatürk özellikle Kurtuluş Savaşı döneminde birliğimizin, beraberliğimizin, kurtuluşumuzun temel taşlarından olarak camilerimizi ve içindeki cemaatimizi göstermiştir. Kendisini de rahmetle anıyorum.

Cami yapımında, korunmasında, geliştirilmesinde katkısı olan herkese şükranlarımı sunuyorum. ■

Pencap eyaletinin Keşmir sınırını yakınındaki Siyâkût şehrinde dünyaya geldi.

Doğum tarihi konusunda farklı bilgiler verilmekle birlikte kendisi doktora tezinde 8 Kasım 1877'de doğduğunu kaydetmiştir. Sûfîmeşrep bir zat olan babası Nûr Muhammed ve annesi İmam Bîbî onun dinî şahsiyetinin gelişmesinde önemli ölçüde etkili olmuştur. İlk ve orta öğrenimini Siyâkût'ta gördü; 1895'te Lahor'da Hükümet Koleji'nde felsefe ve hukuk ağırlıklı dersler aldı. Yetişme çağında İkbâl üzerinde iki şahsiyetin kalıcı etkiler bıraktığı bilinmektedir. Bunlardan ilki, çocukluktan itibaren ilminden ve irşadından yararlandığı Mevlânâ Mîr Hasan, diğeri hocası Thomas Arnold'dur. Arnold, İkbâl'in yeteneğini farkederek Cambridge Üniversitesine gitmesini sağlamıştır (1905).

İkbâl özellikle Mc Taggart'ın yönetiminde felsefe çalışmaları yaptı. 1907'de Cambridge'deki öğrenimini tamamladıktan sonra Münih'e gitti ve orada Fritz Hommel'in yönetiminde tamamladığı The Development Of Metaphysics in Persia adlı çalışmasıyla felsefe doktoru oldu.

İslâm dünyasının içinde bulunduğu durum İkbâl'i de İslâm milletlerinin bir rönesans gerçekleştirmesi gerektiği fikrine yöneltti. 1922'de İngiliz yönetimi tarafından kendisine "sir" ünvanı verilmişse de bu ünvanı kullanmadı. 1926-1929 yılları arasında Pencap Yasama Konseyi üyeliğinde bulundu. 1928-1929'da Madras, Haydarâbâd ve Aligarh üniversitelerinde İslâm düşüncesinin yeniden kurulması üzerine konferanslar verdi. 1930'da Allahâbâd'da gerçekleştirilen Hindistan Müslümanları Birliği'nin yıllık toplantısına başkanlık etti. Bağımsız Pakistan Devleti'nin kuruluşu yönünde ilk ciddi adım, İkbâl'in bu toplantının açılış konuşmasında ortaya koyduğu düşüncelerle atıldı. 1931 yılında yapılan II. Milletlerarası İslâm Konferansı'nda Dünya İslâm Kongresi'nin başkan yardımcılığına getirildi.

İkbâl 1934'te gırtlak kanserine yakalandı ve sesini kaybetti. Daha

Muhammed Iqbal

1877-1938

sonra gözleri de iyice zayıfladı, madî problemler yaşamaya başladı. Buna rağmen gerek halkının gerekse İslâm âleminin meseleleri ve geleceğiyle ilgisini devam ettirdi. 1937'de, ülkesindeki Müslüman halkın en büyük lideri olarak gördüğü Muhammed Ali Cinnah'a, Hindistan müslümanlarının bağımsızlığı ve güvenliği hususunda görüşlerini içeren bir mektup yazdı. 21 Nisan 1938'de vefat etti ve Lahor'daki Mescid-i Şâhî'nin minaresi dibine defnedildi. Üç evlilik yapan Muhammed İkbâl'in ikinci evliliğinden olan oğlu Câvid İkbâl, babasının eserlerini ve düşüncelerini tanıtmaya yönünde önemli çalışmalar yapmıştır.

Edebi Yönü : İkbâl genç yaşta bir şair olarak ülkesinde adını duyurmayı başardı. "Himalaya", "Öksüzün Feryadı", "Kandil ve Kelebek", "Terâne-i Hindî" gibi manzumelerin de içinde bulunduğu çoğu gazel tarzındaki lirik şiirlerinin temel konusu tabiatı, insanı ve tarihiyle Hindistan'dır. Bundan dolayı, vatan sever bir ruh taşıyan şiirler Müslümanlar kadar diğer Hintliler arasında da büyük ilgi görmüştür. Edebiyat tenkitçileri İkbâl'in ilk dönemdeki şiirlerinde sembolizmin zayıf kaldığını, şairin bu problemi uzun yıllar sonra 1935'te yazdığı Bâl-i Cibrîl ile aştığını kabul ederler.

İkbâl'in Avrupa'dan ülkesine dönmesinin ardından yazdığı eserlerde giderek artan bir yoğunlukta dinî ve felsefî konulara girdiği görülür. 1911'de kaleme aldığı "Şikve" ve 1912'de yazdığı "Cevâb-ı Şikve" başlıklı Urduca şiirlerinden sonra şöhretinin doruğuna 1915'te yayımladığı Esrâr-ı Hôdî adlı uzun mersiyesiyle ulaşmış, bunu Rumûz-i bî-Hôdî takip etmiştir. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî hayranlığının sonucu olarak Mesnevî-i Ma-nevî tarzında Farsça kaleme aldığı her iki eserde de felsefî konuları işlemesine rağmen duygu yoğunluğunu korumayı başarmıştır. İkbâl'in Farsça'ya yönelmesi, hem kendisine daha çok okuyucuya hitap etme imkânı veriyor hem de onu köklü bir gelenekle

bütünleştiriyordu. İkbâl'in, Goethe'nin divanına (West-oestlicher Divan) bir mukabele sayılan Peyâm-ı Meşrik adlı manzumesinde yeniden lirizme döndüğü görülür. 1927'de yazdığı Câvidnâme ise onun şaheseri sayılır; Farsça olan eser bir tür manzum dramdır.

İkbâl şiirde açık seçikliğin şart olmadığını, hatta şiirdeki muğlak unsurların duygu dünyasını etkilemede yararlı olabileceğini söyler. Fakat onun sanat anlayışını "fonksiyonalizm" şeklinde nitelemek mümkündür. İkbâl sanat sanat içindir anlayışını benimsemez. Sanat insana ve topluma hayat vermeli, benliği güçlendirmeli, Mûsâ'nın elindeki asâ gibi bâtilı yok edip gerçeği ortaya çıkarmalıdır (The Rod of Moses, s. 60, 73). Onun şiirinin bir tek temel hedefi vardır: Müslümanlara, gerek fert gerekse ümmet olarak kendi kişiliklerini geliştirip güçlerini yeniden kazanmalarını öğretmek.

Bilim, Felsefe ve Din Anlayışı :

İkbâl bilim, felsefe ve dini birbiriyle yakın ilişki içinde görmüştür. Bilimin varlığı sonuçlar herkese açık ve doğrulanabilir niteliktedir. Bilim sayesinde kısmen olayları önceden kestirmek ve kontrol etmek mümkündür. Bilimin sürekli gelişmesiyle insanların görüşlerinde değişimler olmakta, bu sayede felsefî ve dinî düşüncede dâimî bir yeniden kuruluş süreci yaşanmaktadır.

İkbâl'e göre din de felsefenin araştırma alanına girmekle birlikte felsefe din hakkında hüküm verirken onun merkezî yerini kabullenmek ve düşünceye dayalı terkip sürecindeki fonksiyonunu görmek zorundadır. Akfî ve fikrî bakış tarzına sınırlı felsefe, tecrübenin bütün zenginliğini bir sistem içine oturtmaya çalışırken kavram dünyasının ötesine geçmek istemediği için gerçeğe uzaktan bakar. Din ise gerçeği âdeta içimizde eritecek hale getirme gücü kazandırır. Son tahlilde felsefe bir teori, din ise bir hayattır.

Bilim ve felsefeden farklı olarak din gerçeğin tamamını anlamak, yorumlamak ister. Bunda başarılı

olabilmek için de beşerî tecrübenin bütün verilerini birleştirme ve kaynaştırma görevini üstlenmiştir. Bilim gerçeğin müşahade edilebilir yanını, din ise bu müşahedelerden de yararlanarak gerçeğin özünü yakalamaya çalışır. Dinin yorumladığı tecrübe alanı (dinî tecrübe) bilimin hiçbir alanına yahut verisine indirgenemez.

Âlem, Zaman ve Mekân Anlayışı :

İkbâl sürekli olarak değişen, oluşan ve büyüyen bir âlem anlayışını savunur. Tabiat statik değil bir olaylar sistemidir. Âlemin yapısında asıl olan, klasik felsefenin cevheri değil modern fiziğin ön planda tuttuğu olaydır. Madde kavramı da yerini artık organizm kavramına bırakmıştır.

İkbâl'in âlem anlayışı düşünce tarihine bir çeşit "ruhanî çoğulculuk" olarak geçmiştir. İkbâl'in âlem anlayışında zaman kavramının mekân kavramından daha önde olacağı açıktır.

Zaman ve mekân probleminin çözümü İslâm düşünürleri için çok önemli bir meseleydi. Çünkü bu iki kavram doğrudan doğruya Allah'ın faaliyetleriyle ilgilidir. Zaman ve mekânın şu veya bu şekilde anlaşılmasının sadece fizikte değil ahlâkta ve dinde de önemli sonuçları vardır. Meselâ materyalizmin inkârı, kader ve hürriyet meselesi gibi konular zaman ve mekân problemleriyle doğrudan ilgilidir. Ancak hakiki zaman saat ve dakikaya bölünen zaman değildir. Hakiki zamanı anlamak için şuurlu tecrübenin psikolojik tahlilinden yola çıkmak gerekir. İkbâl'in zaman konusundaki hassasiyeti bu kavramın hürriyet, yaratıcılık gibi başka kavramlarla ilgisinden ileri gelmektedir; zaman kavramının mekândan daha önce gelmesinin sebebi de budur.

İnsan ve Toplum Görüşü : İkbâl her insanı bağımsız kimliğe sahip bir "ben" olarak görür. Allah ise "mutlak ben" dir. İnsanın "ben tecrübesi" sürekli değişen bir tecrübedir. Bu değişme bir merkez etrafında gelişir ve sonunda organik bir bütünlük oluşturur. Benin bağımsızlığı onun

başka benlere kapalı olduğu anlamına gelmez. Benliğin özünü değişmez bir cevher şeklinde görmek de onu istikrarsız bir akış olarak tasavvur etmek de yanlıştır. İnsanın gerçek kişiliği bir "şey" değil bir "fiil", bir "davranışlar toplamı" dır. Bu kişilik hükümlerinde, gayeli davranışlarında, anlama ve takdir etme faaliyetlerinde, hayal kırıklıklarında ve ümitsizliklerinde tezahür eder.

Benlik şuurunun en yüksek seviyesindeki insan, bütün yaratılmışlar arasında hâlikın yaratıcı hayatına şuurlu bir şekilde iştirak etmeye muktedir olan yegâne varlıktır. Âlem insanın varlık sahnesine çıkmasıyla akıl, aşk ve hür iradeye sahip değerli bir varlığa kavuşmuştur. Fakat insanın bu mertebeye erişebilmesi için benliği güçlendirici bir hayat programı izlemesi gerekir. Ruhanî yücelişin üç önemli basamağı vardır. Bunlar ilâhî kanuna tam itaat ve teslimiyet, nefsin disiplin altına alınması ve hilâfet (niyâbet-i ilâhiyye) şeklinde sıralanır.

İkbâl'in toplum felsefesi onun benlik felsefesinin bir devamı mahiyetindedir. Ben diğer benlerin (toplum) etkilerine sürekli olarak açıktır. Bu bakımdan ahlâkî benlerin vücut bulmasında diğer benlerin yapısı birinci derecede rol oynar. İkbâl toplum konusuna hemen hemen bütün eserlerinde temas eder. Fakat onun bu alandaki en önemli eseri Rumûz-i bî-Hôdî'dir. İkbâl'in toplum anlayışı temelde Kur'an'ın ve Hz. Peygamber'in hedeflediği toplum yapısında ifadesini bulmaktadır. Bu yapının özellikleri tevhid inancı ve peygamberlik çerçevesinde ele alınır.

Yeniden Kuruluş : Dinamik ve organik bir felsefe anlayışına sahip olan İkbâl bunun bir gereği olarak İslâm ülkelerinde fert, toplum, teorik düşünce gibi alanlarda yeniden kuruluş faaliyetine girişmenin zorunlu olduğunu düşünür. Çünkü İslâm'da dinî düşünce özellikle son beş asırda hareketliliğini yitirmiştir. Zamanımızda gözlenen büyük gelişmeler karşısında İslâm'da dinî düşüncenin yeniden kurulması ertelenemez bir

görev haline gelmiştir. Bu görevi yerine getirmenin iki önemli safhası vardır: Geleneksel yapının tahlil ve tenkidi, tefekkürün gelişmeler ışığında yeniden inşası (The Reconstitution, s. V).

Türkiye ve Türkler'le ilgisi : Türk milletinin yakın tarihteki sıkıntılarıyla ilgilenen İkbâl, bu ilgisini daha 1911'de Trablusgarp Savaşı şehidleri için yazdığı şiiriyle terennüm etmiştir. Burada İkbâl, huzuruna çıktığı Hz. Peygamber'in kendisine hediye olarak ne getirdiğini sorması üzerine cennette bile bulunmayan bir hediye getirdiğini söyleyerek içinde Türk şehidlerinin kanının bulunduğu şişeyi Resûlullah'a sunar. İkbâl, sömürgecilik döneminde bağımsızlığını koruyabilen tek Müslüman millet olarak övdüğü Türkleri aynı zamanda "İslâm rönesansını" gerçekleştirebilecek potansiyele sahip olarak da görmektedir. Türklerin gerek İslâm tarihindeki rolleri gerekse Trablusgarp, Balkan, I. Dünya savaşları ve Millî Mücadele'deki kahramanlıkları İkbâl'in hayran olduğu ve gelecek için ümit beslediği özelliklerdir. Saltanatın kaldırılıp hilâfetin ilga edilmesi de İkbâl tarafından alkışlanmış ve cesur bir ictihad olarak İslâm dairesinde değerlendirilmiştir. Ona göre Müslüman milletler içinde sadece Türkler dogmatizm uyusukluğundan kurtulabilmiş ve entelektüel hürriyet bilinciyle kendilerini yenilemek yolunda mesafe almışlardır. Ancak İkbâl, sonraki yıllarda ortaya çıkan gelişmeleri ve Batılılaşma hareketlerini bir geçiş dönemi zarureti gibi görmek istemişse de böyle olmadığı neticesine varınca bunları Câvidnâme'de açık şekilde eleştirmiş ve üzüntüsünü dile getirmiştir. İkbâl'e göre taklitçi bir anlayış içinde Batı'ya yönelmek kendinden uzaklaşmaktır. Batı'nın kuvveti eğlencede değil ilim ve fendedir.

Eserleri :

Manzum Eserleri :

1) İsrâr-ı Hôdî (Lahor 1915). Farsça bir mesnevi olup İkbâl'i şöhrete kavuşturan eserlerin ilkidir.

2) Rumûz-ı bî-Hôdî (Lahor 1918). Bir bakıma Esrâr-ı Hôdî'yi tamamlamak üzere aynı dilde ve edebî tarzda kaleme alınan eserde temel konu olarak cemiyet içinde insan ele alınmış ve Kur'an'a göre toplum felsefesi geliştirilmeye çalışılmıştır.

3) Peyâm-ı Meşrik (Lahor 1923). İkbâl'in, Goethe'nin divanına bir çeşit nazîre olarak kaleme aldığı ve Afganistan Kralı Emânullah Han'a ithaf ettiği bu Farsça eser Allah-insan, madde-mâna ve Doğu-Batı ilişkilerine yapılan bakışlarla bir bakıma aşk ve heyecan yüklü Şark'ın maddece Garp'a sunduğu ana mesajı terennüm eder.

4) Bang-i Derâ (Lahor 1924). Daha önce Urduca yazılmış bazı şiirleri de içine almaktadır.

5) Zebûr-i Acem (Lahor 1927). İki bölüm halinde düzenlenmiş bu Farsça eserin ilk bölümünde çoğu gazel tarzında elli altı parça, ikinci bölümünde yetmiş beş parça manzume bulunmaktadır.

6) Câvidnâme (Lahor 1932). Oğlu Câvid'e nisbetle bu ismi taşıyan ve İkbâl'in şaheseri sayılan eser Farsça olup gerçek peşinde koşan mâneviyat yolcusunun bir tür mirasını terennüm etmektedir.

7) Bâl-i Cibrîl (Lahor 1935). Urduca olan eserde ağırlıklı olarak dinî teemmül ve tefekkür, ihya ve ıslah gibi konular işlenmiş, İkbâl'in Endülüs gezisindeki izlenimleri de yer almıştır.

8) Pes çi Bâyed Kerd Ey Akvâm-ı Şark (Lahor 1936). Dinî-daktik mahiyette kısa bir farsça manzume olup düşünürün fakirlik, hürriyet ve şeriatın sırları gibi konulardaki görüşlerini kapsar.

9) Müsfür (Lahor 1936). İkbâl bu eserinde 1932'de Afganistan'a yaptığı ziyareti, gezdiği yerlerdeki izlenimlerini, duygularını terennüm eder.

10) Darb-ı Kelim (Lahor 1937). Sembolik yanı ağır basan ve düşünürün inançsızlık, sevgisizlik ve hürriyetsizliğe karşı mücadelesini yansıtır.

11) Aragan-i Hicâz (Lahor 1938). İkbâl'in 1937'de niyet etmesine rağmen hastalığı yüzünden gerçekleştiremediği hac arzusunu dile getirdiği eser Farsça ve Urduca şiirlerden oluşur.

Mensur Eserleri :

1) İlm-i İktisâd (Lahor 1903). Müellif bu eseri öğrenciliği sırasında hocası Sir Thomas Arnold'un teşviikiyle yazmış, bazı kısımlarının telifinde Şiblî Nu'mânî'den de yardım almıştır.

2) The Development of Metaphysics in Persia (Cambridge 1908). Münih Üniversitesi'nde tamamladığı doktora tezidir.

3) The Reconstruction of Religious Thought in İslam (Lahore 1934). Düşünürün bilim, din, felsefe, tasavvuf, iman ve ibadet, insanın benliği ve özgürlüğü, İslâm ve aksiyon, dünya müslümanlarının durumu gibi konulara dair konferanslarının durumu gibi konulara dair konferanslarından oluşan en önemli eseridir.

4) İslam and Ahmadism (Lahore 1934, 1976, 1980). Hatm-i nübüvvet konusu ve Mirza Gulâm Ahmed'in peygamberlik iddiasının ele alınıp tartışıldığı bir eser.

Bunların dışında İkbâl'in çeşitli şiirleri, mektup, makale, nutuk, bildiri, başkalarının eserlerine yazdığı önsöz gibi yazıları yayımlanmıştır. Bu arada onun eserlerindeki şiirlerden seçmeler yapılarak neşredilmiş, ayrıca Farsça şiir kitapları Külliyyât-ı İkbâl başlığıyla (Lahor 1990), Urduca şiir kitapları da aynı adla (Lahor 1991) basılmıştır.

Muhammed İkbâl, son dönemde İslâm düşünürleri arasında hakkında en çok inceleme, araştırma ve yayın yapılanların başında gelir. Karaçi'de bir İkbâl akademisi kurulmuş olup bu akademi 1960'tan itibaren İkbâl Review adlı bir dergi çıkarmaktadır. Ayrıca başta Pakistan olmak üzere çeşitli ülkelerde değişik vesilelerle, özellikle de İkbâl'in ölüm yıldönümü münasebetiyle ilmî toplantılar düzenlenmektedir. ■

Ramazan Ayı ve Türkiye Diyanet Vakfı

*Namazı kılın,
zekâtı verin,
önceden kendiniz için
yaptığınız her iyiliği
Allah'ın katında bulacaksınız.
Şüphesiz Allah,
yapmakta olduklarınızı
noksansız görür.*

(Bakara: 110)

Ramazan ayı, bütün gelenekleriyle ve özellikleriyle kendine özgü bir kültür ortamı oluşturduğu için Müslüman toplumlara damgasını vurmakta, milli bir sosyo-kültürel yapılaşmayı temsil etmektedir. Dini duygu ve şuurlar, bu mevsimde kuvveden fiile çıkmakta, İslam toplumlarının mücerretlikte kalan kavram ve özellikleri müşahhaslaşmakta, dinamik ve aksiyoner davranışlar halinde tezahür etmektedir. Bu davranışlar arasında sosyal dayanışma ile ilgili yardımlaşma uygulamaları başta gelmektedir. Zekat ve vakıf gibi sosyal güvenlikle yakından ilgili iki müesseseyi bünyesinde bulunduran İslam Dini; aç, fakir ve muhtaç kişilerin korunması konusunda en büyük hamleleri gerçekleştirmiş olan bir Din'dir.

Bu dinin bir gereği olarak; İslam toplumlarında "Kur'an Ayı" ve "İbadet mevsimi" olarak ihya edilen Ramazan Ayı, içtimai açıdan önemli gelişmelerin ve örnek davranışların sergilendiği bir

kutlu mevsim olarak öne çıkmaktadır. Cemaat ve birlik şuuru bu ayda müşahhas olarak görülmektedir. Gitgide bireyselleşen toplumsal hayatımızın bu dar kalıplardan sıyrılarak özgeci bir açılım kazanabilmesi için bu çeşit manevi ortamlara büyük ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu manevi ortamları fırsat bilen Türkiye Diyanet Vakfı, vakıf geleneğinin de bir devamı olarak Ramazan aylarında sosyal aktivitelerini artırmakta, paylaşmayı, yardımlaşmayı toplumumuzun bütün kesimlerine yaygınlaştırmayı gaye edinmektedir.

Özellikle beş yıldır eski geleneklerimizi yaşatmak, köklü bir ananın devamı olarak, birlikte oruç açmayı ve bu hazzı toplumumuzun değişik kesimleriyle, çeşitli meslek mensuplarıyla paylaşması ve yıllardır yardım paketi adı altında yardım ve yoksul vatandaşlarımızın ihtiyacını gidermesi bunun bir göstergesidir.

Türkiye Diyanet Vakfı her yıl olduğu gibi bu yıl da Ramazan ayı münasebetiyle Kocatepe Camii altında yer alan kapalı ve sıcak bir mekanda her gün 1500'ün üzerinde vatandaşımıza iftar yemeği verdi. Toplumumuzun değişik kesimlerine ait bir çok vatandaşımız Ramazan boyunca Vakfımızın bu sofrasında iftarlarını yaptılar. İftar sofrasına bir çok vatandaşımız da yaptıkları katkılarla sponsor oldu.

İftar saatinde evlerine yetişemeyen vatandaşlarımız ile yardıma muhtaç vatandaşlarımızın Türkiye Diyanet Vakfı'nın iftar sofrasına gösterdiği ilgi her yıl olduğu gibi bu yıl da çok fazla oldu. Her gün uzun kuyrukların olduğu iftar sofrasında, Üç çeşit yemek ikram edildi.

Aydınlıkevler Körler Okulu'nda öğrenim gören görme özürlü öğrenciler için de önceki yıllarda olduğu gibi Ramazan boyunca iftar yemeği çıkaran Türkiye Diyanet Vakfı; fakir ve yardıma muhtaç vatandaşlarımıza yardımda bulunarak, onların sıkıntılarını bir nebze olsun gidermek için çeşitli gıda maddelerinden oluşan yardım paketleri de dağıttı.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Yeni Hizmet Binasına K a v u ş t u . . .

Yıllardır Meşrutiyet Caddesindeki tesislerinde başarılı hizmetlere imza atan Vakfımızın Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, hizmette verimliliği artırmak ve daha modern mekanlarda hizmet üretmek amacıyla Ankara-Ostim'deki yeni binasına taşındı.

İşletmenin faaliyetleri ve hedeflerini İşletme Müdürü Ömer Kara şöyle açıkladı:

Vakfımızın Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, kurulduğu 1982 yılından bugüne artan bir ivme ile hizmet ve faaliyetlerine devam ediyor.

Kurulduğu günden bu yana devamlı olarak büyüyen ve gelişen İşlet-

memiz farklı mekânlarda hizmet veren merkez birimlerini bir çatı altında toplamayı hedeflemiştir. Son birkaç yıldır devam eden bu çalışmalar Genel Müdürlüğümüzün ve Mütevelli Heyetimizin destekleri ile neticelendirilmiştir.

2001 yılında OSTİM Örnek Sanayi Sitesinde, hizmet binası ve matbaa tesisleri olarak kullanılmak üzere satın alınan bina, hizmete uygun restorasyon ve düzenlemeler yapılarak Eylül 2002 tarihinde hizmete girmiştir.

Hizmet binası, devamlı gelişen ve büyüyen İşletme faaliyetlerinin 30-40 yıl ileriye hitabeden durumu dikkate alınarak dizayn edilmiştir. 4.500 m²'lik

kullanım alanına sahip olan binada, çalışma ofisleri, mücellithane ve baskı üniteleri, büyümeye paralel olarak yeni alınacak personel, makina ve teçhizatın bütün alt yapıları tamamlanmıştır.

En alt katta; baskı makinaları ve kalıphane bulunmakta, sıhhi ve geniş bir ortamda baskı işlemleri gerçekleştirilmektedir. Bir üst kat mücellithane olarak düzenlenmiş, kırım, harman, kesim, cilt ve montaj hizmetlerine ayrılmıştır. Ara katta dizgi, tasahih ve masa üstü yayıncılık takip ünitesi; üst katta pazarlama, cenaze hizmetleri, ansiklopedi, depo hizmetleri, revir, mescit ve yemekhane bulunmaktadır. En üst katta ise idari bi-

şbirliği yaparak İşletmenin verimli bir şekilde çalışmasını sağlamaktır.

Ayrıca Vakfımızın bazı şirketlerinin birleştirilmesi üzerine daha önce Divantaş A.Ş. tarafından sürdürülen İslâm Ansiklopedisi'nin üretim ve pazarlaması ile yurtdışı cenaze nakil hizmetleri ve din görevlilerimizin ihtiyacı olan cübbe ve sarık üretim, satış ve dağıtım hizmetleri de 01.01.2002 tarihinden itibaren İşletmemiz tarafından yürütölmeye başlanmıştır.

Yayın Üretim Faaliyetleri

Mütevelli Heyeti tarafından yapılan ya da yaptırılan inceleme sonucunda Vakfımız yayınları arasında neşri uygun görölen eserler, basım

Ömer Kara - İşletme Müdürü

rimler ve muhasebe servisi yer almaktadır. Ayrıca her katta lavabolar bulunmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın yayın politikası doğrultusunda faaliyetlerini sürdüren İşletmenin amacı kitap, dergi, takvim, broşür ve her türlü yayının dizgi ve baskı işleri ile basılı, sesli, görüntölü, dini, ilmi, milli ve kültürel konulardaki yayınların yurtiçi ve yurtdışında dağıtım ve satışını yapmak, yurtiçi ve yurtdışında fuar, sergi ve panayır düzenlemek, İslâmi ilim ve sanatları ile ilgili kitaplar telif ve tercüme ettirmek ve yayınlamak, bunun için yayınevi ve şubeler açmak, bu konularda gerçek ve tüzel kişilerle

kararı ile birlikte İşletmeye gönderilmektedir. Yayınlanma kararı olan bu eserlerin baskı hazırlıklarının tamamı İşletmemiz bünyesindeki dizgi, fotomekanik ve matbaa tesislerinde gerçekleştirilmektedir.

Yayınlarımız, genelde dini, milli, edebi, kültürel ve felsefi konulardan oluşmaktadır. Aralık 2002 ayı sonu itibariyle 323'ü basılı, 37'si sesli ve 5'i görüntölü olmak üzere yayın sayımız 365'e ulaşmıştır. Basılı yayınlarımız arasında 11 adet Almanca, 7 adet İngilizce, 1 adet Fransızca, 1 adet Hollandaca ve 7 adet Arapça olmak üzere çeşitli yabancı dillerde neşredilmiş 27 adet eserimiz de mevcuttur. Ayrıca

Mütevelli Heyetince yayınlarımız arasında neşredilmesine karar verilmiş olup İşletmemize intikal ettirilen 20'den fazla eserin baskı hazırlıkları devam etmektedir.

Bunların yanında İşletmemizin matbaa tesislerinde başta Vakıf Genel Merkezi ve bağlı İşletmeler olmak üzere, Diyanet İşleri Başkanlığı, diğer resmi kurum ve kuruluşlar ile şahıslara ait kitap, dergi, harita, takvim, broşür vb. her türlü dizgi ve baskı işleri de piyasa şartlarında gerçekleştirilmektedir.

Pazarlama Faaliyetleri

İşletmemiz bugün itibarıyla 15 yayınevi ve 5 şube ile Türkiye genelinde okurlara yerinde ulaşan bir hizmet vermektedir. Yayınevlerimiz, başta Vakfımız ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayınları olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu ve Atatürk Araştırma Merkezi gibi bazı resmi kurum ve kuruluşların yayınları ile özel piyasadan okurların talep ettiği çeşitli sosyal ve kültürel yayınları okurlara sunmaktadır. Yayınevlerimiz ticari amacın ikinci planda tutulduğu, hizmeti esas alan bir faaliyeti gerçekleştirmektedir. Bu bakımdan satışa arz ettiği her kitabı % 20-25 gibi bir indirim nispetiyle okurların istifadesine sunmaktadır.

İşletmemiz başta Diyanet İşleri Başkanlığının takvim ve yayınları olmak üzere kendi yayınları ve talep edilen çeşitli piyasa yayınlarını yurtdışına ihraç etmektedir. Aktif ve stratejik önemi olan bu hizmet yıllarca İşletmemiz tarafından başarıyla yürütülmektedir.

Matbaacılık Faaliyetleri

1992 yılında kurulan İşletmemiz matbaa tesislerinin kapasitesi çeşitli yıllarda ilave edilen yeni donanım ve makina teçhizatı ile büyütülmüştür. Genişleyen kapasitesi ile matbaamız; başta kendi yayınlarımız olmak üzere Vakıf Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı ve çeşitli resmi kurum ve kuruluşlarının yanı sıra çeşitli kişi ve kuruluşlardan gelen kitap, dergi, broşür, afiş vb. her türlü baskı taleplerini, dizgi aşamasından baskısına kadar gerçekleştirmektedir.

Matbaa tesislerimizin, yeni makineler alınmak suretiyle piyasa ile rekabet edebilecek seviyeye ulaştırılması planlanmış ve bu amaçla Vakfımız tarafından OSTİM Örnek Sanayi Sitesinde satın alınan bu bina, İşletme merkezi ve matbaa tesisleri olarak çok amaçlı kullanılabilmesi için belirlenen proje istikametinde gerekli tadilatlar yapılmıştır. Böylece İşletme merkezi 4.500 m²'lik kullanım

alanına sahip müstakil, ön ve arkasında geniş hareket alanı bulunan bir tesise kavuşmuştur.

Daha önce farklı mekânlarda hizmetlerini sürdüren İşletme merkezi, matbaa tesisleri, fotomekanik tesisleri ve depo bu yeni hizmet binasında bir çatı altında toplanmıştır. İşletmeye ait bütün birimler ileriye yönelik genişleme ve büyüme durumları dikkate alınarak dizayn edilmiştir.

İşletmemizin matbaa tesisleri 1992 yılında faaliyetine başlamasına rağmen piyasadan İşletmemiz matbaa tesislerine olan yoğun talepler sebebiyle piyasa ile rekabet edebilecek şekilde yeni makinelerin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu amaçla İşletmemiz, dört rengi aynı anda basabilen büyük donanımlı baskı makinası ile birlikte, elektronik kırım ve üç ağızlı bıçak satın alınmak suretiyle tesisler güçlendirilmiştir. Ankara'daki matbaacılık sektöründeki gelişmeleri de yakından takip edilmiştir. Ayrıca, baskı öncesi hazırlık yani masa üstü yayıncılık denilen dizgi, film ve montaj ünitesindeki makineler yenilenerek piyasa şartlarına uygun hale getirilmiştir. Böylece hem işlerin kaliteli ve seri üretilmesi sağlanmış, hem de İşletmeye piyasadan sıcak finansman girdisi temin edilmiştir.

İslâm Ansiklopedisi

Divantaş tarafından 25. cilde kadar üretim, dağıtım, abone ve pazarlama faaliyetleri sürdürülen İslâm Ansiklopedisi 2002 yılı başından itibaren İşletmemiz tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Bu dönemde 25 ve 26. ciltlerin abone kampanyaları ilân edilmiş ve halen sürdürülmektedir.

İslâm Ansiklopedisinin 25. cildi ise Aralık ayının başında İşletmemizin matbaa tesislerinde basılarak piyasaya sürülmüştür. Bugüne kadar İstanbul'da baskısı gerçekleştirilen İslâm Ansiklopedisi 25. ciltte olduğu gibi bundan sonra da kendi tesislerimizde basılmaya devam edecektir. Dolayısıyla İslâm Ansiklopedisine yeni abone olmak isteyenlerle, ara ciltleri eksik olan veya ansiklopediyle ilgili herhangi bir talepte bulunmak isteyen okurlarımız bundan böyle Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi ile irtibata geçmelidirler.

Cenaze Nakil Faaliyetleri

2002 yılı başından itibaren İşletmemize yeni faaliyetlerin devrini mütakip yurtdışında, özellikle de Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızdan vefat ettiklerinde, ülkemize gönderilen cenazelerin havaalından alınıp memleketlerine götürülmesi ile ilgili hizmetler de İşletmemiz tarafından

yürütülmeye başlanmıştır. Bu hizmetlerimiz de yurtiçinde ve yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız tarafından büyük ilgi ve takdirle karşılanmaktadır.

Cübbe ve Sarık Faaliyetleri

Diyanet İşleri Başkanlığı görevlilerinden müftü, vaiz ve imam kadrosunda görev yapanlar için müftülüklerce ihale edilen cübbe ve sarık satışı da 2002 yılı başından itibaren İşletmemizce gerçekleştirilmektedir. Bu hizmetimiz de müftülüklerimiz tarafından takdirle karşılanmaktadır.

İşletmenin Hedefleri

Günden güne büyüyen ve gelişen Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, faaliyet alanlarına giren ve yukarıda ifade edilen hizmetlerini daha kaliteli, etkin ve verimli hale getirebilmesi ve piyasanın beklentilerine en üst seviyede cevap verebilmesi için aşağıda belirlenen hedefler doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir:

1. Basılı, sesli ve görüntülü yayın adedini artırmak,
2. Basılı yayınlarda özellikle çocuklara yönelik yayınlara ağırlık vermek,
3. Sesli ve görüntülü yayınları CD ortamına aktarmak ve bu konuda yeni CD'ler hazırlamak,

4. İşletmenin önemli sıcak finansman ihtiyacını karşılayan matbaa tesislerini yeni hizmet binasında, yeni makinalar alınmak suretiyle daha da donanımlı bir hale getirmek;

- a) Tam otomatik yeni bir 4 Renkli Ofset Baskı Makinası satın alınması,
- b) Büyük trajlı baskılar için en az 6 Üniteli VEB-OFFSET Baskı Makinası satın alınması,
- c) Konver sistemine uygun tam otomatik Harman Makinası satın alınması,
- d) Dizgi ünitesine yüksek kapasiteli yeni teknolojiler takip edilerek yeni dizgi makinalarının satın alınması.

5. Satış ve Pazarlama Birimi ile Abone Takip Biriminin daha etkili ve verimli hale getirilmesi, bu amaçla en kısa zamanda İnternetle satış işleminin gerçekleştirilmesi,

6. İşletme merkezi ile taşra birimlerinin bilgisayar ortamında birbirine bağlanması,

7. İşletmenin faaliyetleri ilgili İnternet Web sayfasının en kısa zamanda kullanılır hale getirilmesi. ■

VEDA HUTBESİ'NİN İNSAN HAKLARI YÖNÜNDEN KISACA TAHLİLİ*

Doç. Dr. Mehmet Şener

Veda Hutbesi hicri 10. yılda Hz. Peygamberin hac farızasını ifa için Mekke'ye gelip, Vedâ Haccı sırasında irad ettiği hutbelere verilen bir isimdir. Ancak Veda Hutbesi yalnız Arafat'ta irad edilen hutbe olmayıp; Arafat'ta Arafe günü (Zilhicce'nin 9. günü), Mina'da bayramın ilk günü ile yine Mina'da bayramın ikinci günü irad edilen hutbelerin bütünüdür. Bunlardan meşhur olanı Arafat'ta, sayıları kadın erkek 140.000'i aşan bir topluluğa irad edilen hutbedir.

Allah Rasûlü (s.a.v.) bu mahşeri kalabalıkta hutbesine başlamadan önce Cerir b. Abdullah vasıtasıyla sükneti temin etmiş ve sahabilerden Rebi'a b. Ümeyye gibi gür sesli münadiler görevlendirerek hutbe cümlelerinin tekrar edilip, uzaklara kadar duyurulmasını temin etmişti ki, bu teknik anlamda bir bakıma hoparlör teşkilatından yararlanmak demektir.

Allah Rasûlü hutbesine Allah'a hamd ve senâdan sonra "Eyyühe'n-nas! (=Ey insanlar)" nidasıyla başlamış ve önce sahabilerin dikkatlerini çekerek, oradan bütün dünyaya hitap etmiştir.

Bu hutbe, İslâmın temel konularına temas etmesi, cahiliyye âdetlerini ortadan kaldırması, eşitlik, hürriyet, kan davaları, fâiz, emanet, özellikle insan hakları, aile hukuku içinde yer alan karı-koca hakları, vasiyet, nesep, zina, borç ve kefalet gibi hukuki meselelere yer vermesi açısından oldukça önem taşır.

Hz. Peygamberin (s.a.v.) bu hutbesi, yalnız müslümanlara okunmuş sıradan bir hutbe olmayıp, bütün insanları kapsayan tarihi bir hutbe ve bir insan hakları evrensel beyannamesidir.

Biz burada sözü edilen konuların hepsini değil, hutbenin insan hakları ve aile hukuku ile ilgili yönlerini ele alacağız. Şimdi hutbenin konumuzla ilgili cümlelerini ele alıp, tahlil etmeye çalışalım.

Hutbede 7-8 yerde geçen ve pragraf başlarını oluşturan "Nas" kelimesi, bu hutbenin veya bu beyannamenin

evrensellik yönünü yani bütün insanlara şamil olma özelliğini ortaya koyar.

Çünkü bu kelime ile Hz. Peygamber (s.a.v.), sadece huzurundaki müslümanlara değil, orada bulunmayan gayri-müslim; hatta inançsız, Allah'ı tanımayan bütün insanlara seslenmeyi hedeflemiştir. Zira nâs kelimesi mutlak bir sözcük olup, inanana, inananı; müslimi, gayri müslimi, erkeği kadını, orada bulunanı, bulunmayanı; hâsılı akıl sahibi bütün mükellefleri içine almaktadır.

Hutbede yer alan "Canlarınız...(her türlü tecavüzden korunmuştur)" ifadesi, kanlarınız yani canlarınız mukaddestir, dokunulmaz demektir. Buna göre, insanın yaşama hakkının tabii bir hak olduğunu ve cana dokunmanın, ona tecavüz etmenin dinen ve hukukî yasak ve haram olduğu ortaya çıkmaktadır. Zaten İslâma göre, haksız yere kişinin hayatına kastetmek, hayat hakkını elinden almak haramdır. Kur'an'da iki yerde: "Haklı bir sebep olmadıkça Allah'ın haram (yasak) kıldığı cana kıymayın." buyruluyor. Ayrıca konuyla doğrudan ilgili birçok hadis de vardır. Bu hadisler incelendiğinde bunların; zina, kısas ve irtidat gibi hukukî sebepler dışında "Müslümanların kanını akıtmak helal değil, haramdır, tecavüzden korunmuştur." noktasında birleştikleri görülür ki, Hz. Peygamber (s.a.v.) Veda Hutbesindeki hadislerinin dışında da bu konuya parmak basarak, bu hususu bir prensip olarak ortaya koymuştur. Bu delillere göre intihar büyük günahtır ve Allah, koyduğu hukukî ölçülerin; başka bir ifade ile devlet gibi meşru bir otoritenin dışında, kimseye ölüm cezası ile cezalandırma yetkisi vermemiştir.

"Mallarınız...(her türlü tecavüzden korunmuştur)" ifadesi ise, insanların mallarının garanti altına alındığını, başka bir deyişle insanın mülkiyet hakkı olduğunu; kişinin mülkiyetinde olan bir şeyin, haksız yere alınamayacağını; ancak malın meşru ölçüler dahilinde elde edilebileceğini ortaya koymaktadır. Hz. Peygamber, bu gerçekleri ilk defa burada söylemiş olmayıp, 23 se-

ne boyunca bunları insanlığa daha önce ayetlerle açıklamış, kurallarını koymuş ve meşru yollarını göstermiştir. Bu cümleden olarak "Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla (haram yollarla) değil, karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle yeyin" ayeti ile benzer ayetler, kişinin malına, mülkiyet hakkına tecavüzü yasaklamaktadır.

"İrz ve namuslarınız da her türlü tecavüzden korunmuştur." ifadesi de kişilerin ırz ve namusunun muhterem ve dokunulmaz olduğunu kesin çizgilerle belirlemektedir. Buna göre kişinin özel hayatının tecessüsü, gizli yönlerinin araştırılması, aile hayatı ile ilgili sırların ifşa edilmesi haram ve yasaktır. Kişinin harîmi anlamına gelen "harî-mû'r-racûl" diye bir terim vardır ki bu, hukukî anlamda bir insanın koruması, himaye etmesi üzerine vacip olan şey demektir. Başka bir ifade ile başkası-

nın, kişiye haksız yere tecavüzü halinde hukuk kuralları çerçevesinde müdahale edeceği, savunacağı şeylerdir ki bunlar, dilimizde ırz ve namus kelimeleri ile ifade edilirler. İslâm hukukuna göre kişinin canına, malına, ırz ve namusuna, aile efradına yani harîmine dışardan haksız bir saldırı olduğu zaman onları koruma ve gerekirse saldırıyı defetme yani meşru müdafaa hakkı tanınmıştır. Bir hadiste Hz. Peygamber (s.a.v.): "Kim malını, canını, dinini, ırz ve namusunu korumak için mücadele ederken öldürülürse o şehittir." buyurmuştur. Allah Rasûlü, bu açıklamaya çalıştığımız; can, mal, ırz ve namus gibi kişinin doğrudan şahsı ve ailesiyle ilgili şeylerin oldukça önemli olduğunu göstermek ve bunu vurgulamak amacıyla, bu tarihî hutbesinin hemen başında buna yer vermiş ve tebliğ ettiğine dair muhataplarından söz almıştır.

"Faizin her çeşidi kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Lâkin borcunuzun aslını vermek gerekir. Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız. Allah'ın emriyle faizcilik artık yasaktır. Cahiliyetten kalma bu çirkin adetin her türlü ayağımın altındadır.." sözleri yukarıda açıklamaya çalıştığımız, mülkiyet hakkı ile malların dokunulmazlığı ve haksız kazancın yasak olduğu hususları ile doğrudan ilgilidir. Yani Hz. Peygamber, bu değerli sözleriyle tefecilik gibi bir sömürü düzenini yasaklamış ve ortadan kaldırmıştır.

"Cahiliyet devrinde görülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır." sözleri de kişi dokunulmazlığı, yaşama hakkı, toplum düzeni ve sosyal güvenle doğrudan ilgili olup, kan davalarının kaldırılmasıyla, toplumu altüst eden anarşi önlenmiş, bunların yerine kardeşlik ilkesi tesis edilmiştir. Şurası bir gerçektir ki, bu emir ve yasaklar kağıt üzerinde kalmamış bizzat Hz. Peygamber tarafından toplum hayatına uygulanarak ideal manada bir İslâm birlik ve kardeşliği tesis edilmiştir. İşte bu nesil dünyada benzeri görülmemiş örnek bir nesil olmuştur. Hz. Peygamber (s.a.v.), faizi ve tefeciliği yasaklarken, kan davasını kaldırırken bunları önce kendi yakınlarında uygulamış ve böylece uyulması gereken örnek bir davranış sergilemiştir.

"Teammüden, bilerek haksız yere adam öldürmek kısası gerektirir" sözü ile yukarıda temas ettiğimiz cana kastetmek, kan davası güderek öldürmek gibi cinayetlerin cezası belirtilmiş olmaktadır.

"Ey insanlar! Rabbiniz bir, babanız birdir. Hepiniz Adem'in çocuklarıdır, Adem ise topraktır. Allah yanında en değerli olanınız, O'na en çok saygı gösterip, emirlerine uyanınızdır. Arabin Arap olmayana bir üstünlüğü yoktur. (Eğer varsa) bu, ancak takvâ ile dir." Hz. Peygamber (s.a.v.) bu edebî ve veciz sözleriyle bütün insanların Rabbinin bir olduğunu, aynı anne baba dan türediğini ve insanların eşit olduğunu kesin çizgilerle gözler önüne sermiştir. Fizikî eşitliğin esas olduğunu

vurgulayan bir ayette: “Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi sırf birbirinizle tanışsınız diye milletlere ve küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz sizin Allah katında en şerefliiniz, takvaca en ileri olanınızdır.” buyruluyor. Bir hadiste de: “İnsanlar tarağın dişleri gibi eşittirler.” buyrulmaktadır. Bu ayet ve hadislerle göre insanların fizikî yapılarından gelen; cinsiyet, ırk, renk, dil, soy-sop ve benzeri faktörler, hiçbir zaman eşitliği zedeleyecek ve üstünlük sağlayacak nitelikte değildir. O halde bütün insanlar, insan olmaları itibarıyla eşittirler. Kanun nazarında herkes eşittir ve prensip itibarıyla eşit muameleye tabidirler. Kureyşten asil bir kadın hırsızlık

Veda Hutbesi'nde Hz. Peygamber'in (s.a.v.) üzerinde durduğu ve günümüzde, bilen de bilmeyenin de söz ettiği en önemli konulardan biri de aile hukukunun özünü teşkil eden kadının hakları (veya karı-koca hakları) dır. Rasullullah (s.a.v.) yine “Ey insanlar!” diyerek bu konuda dikkat çekmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

“Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları Allah'ın emaneti olarak alınız; onların namuslarını ve iffetlerini Allah adına söz vererek helal edindiniz.” Bir toplumda veya ailede, kişilerin sahip oldukları haklar oldukça önemlidir. Hakların gerçekleşmesi veya onlardan azamî derecede istifade, ancak medenî, hukukî ve İslâmî ölçüler dahilinde hareket etmekle olur ki, bu da eğitim ve kültür düzeyinin yüksek seviyede olmasına bağlıdır. İşte Hz. Peygamber, ailenin bir kanadını oluşturan kadının haklarının çiğnenmesinden endişe ettiği için, hakların gözetilmesini ve çiğnendiği takdirde, Allah'tan gelebilecek cezadan sakınılma-

sını tavsiye etmiş ve kadınların, Allah'ın emaneti olduğunu, yani amenete hıyanet etmemeyi; hakkı ne ise onu vermeyi, altını çizerek belirtmek istemiştir.

“Sizin kadınlar üzerinde hakkınız vardır; sizin kadınlar üzerindeki hakkınız onların, aile yuvasını hoşlanmadığınız hiçbir kimseye çiğnetmemeleridir.” Yani ailenin herşeyinden sorumlu olan kocanın, eşi üzerinde nikahtan doğan bir takım hakları olduğu ve bunların da en başında gelen; aile harimine yabancıların ayak basmaması, namusun korunması, sırların ifşa edilmemesi, mesken masuniyeti gibi hususlardır. Bunların yerine getirilmemesi halinde, aile

düzeni bozulacak, haklar çiğnenmiş olacak, dolayısıyla çocuklara kötü örnek olunacak, onların ebeveyn güvenleri sarsılacak ve düzeltilmesi oldukça zor bir yıkım meydana gelecektir.

“Onların (kadınların) da sizin üzerinizde hakları vardır. Kadınların sizin üzerindeki hakları, meşrû bir şekilde (örf ve adete göre) her türlü yiyim ve giyimlerini temin etmenizdir.” Hz. Peygamber (s.a.v.) bu sözleriyle, ailenin geçimiyle ilgili olan “nafaka hakkı”nın, kadının kocası üzerindeki haklarının en önemlilerinden biri olduğunu ortaya koymuştur. Kadın hakları konusunda titiz davranılmasını isteyen bir hadiste: “Kadınların haklarını yerine getirme hususunda Allah'tan korkunuz. Onların hak ve hürriyetlerine tecavüz etmekten sakınınız. Çünkü siz onları Allah'ın bir emaneti olarak aldınız.” buyrulmaktadır. Bu hadislerle ilgili ayetlere göre İslâm, kadınlara bir takım haklar tanımıştır ki, bunların başında nafaka hakkı gelir. “Annelerin yiyecek ve giyeceğini örfе uygun olarak sağlamak, çocuk kendisinin olan babaya aittir. Kimse gücünden fazlasıyla mükellef tutulmaz...” ayeti ile benzeri ayetler nafakanın kocaya ait olduğunu, bunun yerine getirilmemesi halinde kadının dava açabileceğini ortaya koymaktadır. Buna göre kadın ev için gerekli olan masraflara katılmak zorunda değildir; buna zorlanamaz. Kadının kocası üzerindeki önemli haklarından biri de “mehir hakkı” dır. Kadın evlenmeden önce mehir isteme hakkına sahiptir. “Kadınlara mehirlerini seve seve veriniz; eğer ondan hoşluğu ile size bir şey bağışlarsa onu afiyetle yeyin.” ayeti de kadının mehir hakkının zorunlu bir şey olduğunu ortaya koymaktadır.

Deneme mahiyetinde olan bu kısa tahlilde Veda Hutbesi'nde; kişi dokunulmazlığı, hayat hakkı, mülkiyet hakkı, mesken masuniyeti, sosyal güvenlik, eşitlik ve aile hukuku ve daha detaylandırabileceğimiz haklar üzerinde durulduğu ortaya çıkmıştır. ■

(*) Doğu'da ve Batı'da İnsan Hakları - Kutlu Doğum Haftası : 1993-94)

yapmış, bu durum ailesine ağır gelmişti. Bunun cezasını affettirmek için bir yolunu araştırıyorlardı. Sonunda Rasullullah'ın dostu Üsâme'yi elçi olarak gönderdiler, o durumu arzettikten sonra, Hz. Peygamber bundan hoşlanmamış ve bunun üzerine: “Sizden önceki milletlerin helak olmalarının sebebi şudur ki: İçlerinden şerefli birisi hırsızlık edince onu bırakır, cezalandırmazlar; zayıf birisi hırsızlık denince ona el kesme cezasını uygularlardı. Allah'a yemin ederim ki Muhammed'in kızı Fatıma da hırsızlık etse, şüphesiz onun da elini keserdim.” buyurarak herkesin kanun önünde eşit olduğunu belirtmiştir.

İsam Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi

1984 yılında Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi bünyesinde küçük bir ünite olarak kurulan Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi zaman içinde hızla gelişmiş, 1992 yılında İslâm Ansiklopedisi'nin İSAM'la birleştirilmesinden sonra kurum içi hizmet veren birim olmaktan çıkarak, sosyal bilimler sahasında çalışan, araştırmacılara hizmet sunan geniş bir ihtisas kütüphanesine dönüşmüştür.

İSAM Kütüphanesi yurtiçi ve yurtdışında yayımlanan başta ilahiyat olmak üzere sosyal bilimler alanında, Türk-İslâm kültürü, tarih ve medeniyetiyle ilgili kitap ve süreli yayınları düzenli olarak takip ederek, hem İslâm Ansiklopedisi madde yazarlarının ve redaktörlerinin, hem de kütüphaneye gelen araştırmacıların hizmetine sunmaktadır. Aynı zamanda bu yayınlar İslâm Ansiklopedisi maddeleri için de taranarak gerekli doküman dosyaları zenginleştirilmektedir.

İSAM bünyesinde müstakil bir müdürlük olarak teşkilatlanan Kütüphane ve Dokümantasyon birimi:

Dokümantasyon Servisi, Teknik Hizmetler Servisi, Satınalma Servisi, Süreli Yayınlar ve Mübadele Servisi, Tezler ve Makaleler Servisi, Fotokopi ve Mikrofilm Servisi, Arşiv Servisi, Müracaat ve Okuyucu Hizmetleri olmak üzere sekiz servisle hizmet vermektedir.

Koleksiyon Durumu

Oldukça iyi sayılabilecek fiziki şartlara sahip olan

İSAM Kütüphanesi'ndeki kitap ve doküman sayılarıyla ilgili bilgiler şöyle verilebilir.

Kitap	: 137.044 cilt kitap
Süreli yayın	: 2477 çeşit dergi (599 dergi süreli takip ediliyor)
Dokümantasyon	: 16.336 dokümantasyon dosyası (1049 gazete kupür dosyası)
Tez	: 98.128 tez künyesi (Türkiye üniversitelerinde yapılan tezlerin bibliyografik künyeleri bilgisayarlar da yüklü)
Yazma kitaplar	: 243.444 kitap (İSAM yazma kitaplar veri tabanındaki kütüphanelere (115 kütüphane) ait yazma kitapların bibliyografik künyeleridir.)
Matbu Kitaplar	: 579.253 kitap (İSAM yazma kitaplar veri tabanındaki kütüphanelere (115 kütüphane) ait matbu kitapların bibliyografik künyeleridir.)
Şer'îye Sicilleri	: İstanbul Şer'îye sicilleri mikrofilmleri 10.282 deftere ait (875.118 poz mikrofilm)
Makale	: 566.627 makale künyesi (Türkiye'de yayınlanan dergilerde yer alan makalelerin bibliyografik künyeleri bilgisayarda yüklü)

Kütüphanede bağış ya da satın alma yoluyla temin edilen özel koleksiyonlar da bulunmaktadır. Bunlardan önemli koleksiyonlar şunlardır:

- Prof.Dr. Nihat M.Çetin koleksiyonu
- Prof.Dr. Tahsin Yazıcı koleksiyonu
- Prof.Dr. Günay Tümer koleksiyonu
- Orhan Şaik Gökyay koleksiyonu
- Fahrettin Başaran koleksiyonu
- Ziyad Ebuzziya koleksiyonu
- Prof.Dr. Nejat Göyünç koleksiyonu
- Hilmi Oflaz koleksiyonu
- Opr.Dr. Asım Taşer (Gazete koleksiyonu)
- Ragıp Akyavaş koleksiyonu
- Timuçin Tanarşan koleksiyonu
- Yavuz Arçıt koleksiyonu
- Albert Hourani koleksiyonu
- Jacques Waardenburg koleksiyonu

Dokümantasyon Çalışmaları

İslâm Ansiklopedisi'nde yer alan maddelerle ilgili olarak, yaklaşık 44.316 cilt kitap ve 1842 değişik isimde derginin 40.416 sayısının taranmasıyla elde edilen dokümanlarla Aralık 2002 itibariyle 16.336 adet doküman dosyası oluşturulmuştur. Söz konusu dosyalar İslâm Ansiklo-

pedisi ilim heyeti üyelerinin yanı sıra İSAM Kütüphanesi'nden yararlanan araştırmacıların da hizmetine açıktır. Bugüne kadar bu dosyalardan pek çok araştırmacı yararlanmıştır.

Okuyucu Hizmetleri

Yurtiçi ve yurtdışından temin edilen bir çok kütüphanede de nüshası bulunmayan eserlere sahip İSAM Kütüphanesi Ansiklopedi ilim heyeti üyeleri dışında; yüksek lisans-doktora öğrencileri ve öğretim üyelerine hafta için hergün 09.00-21.00, Cumartesi günü 09.00-19.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Kitaplar ödünç verilmemektedir, ancak kütüphanede fotokopi hizmeti sunulmaktadır. Kütüphaneyi 2002 yılında (Ocak-Aralık) merkez dışından kullanan okuyucu sayısı 30.336 kişidir. Günlük ortalama okuyucu sayısı 107'dir.

2002 yılında Aralık ayına kadar İSAM Kütüphanesi'ne 1145 araştırmacı üye kabul edilmiştir.

Ayrıca kütüphane İstanbul dışındaki üniversitelerinden mektup, faks, yahut elektronik posta ile do-

küman talep eden araştırmacıların doküman ihtiyaçlarını imkanlar ölçüsünde tedarik ederek kendilerine ulaştırmaya çalışmaktadır.

Tezler Veri Tabanı Proje Çalışmaları

Öncelikle sosyal bilimlere ait tezler olmak üzere, Türkiye üniversitelerinde yapılmış ve yapılmakta olan tezlerin tespiti ve bibliyografik künyelerinin bilgisayara yüklenmesi projesi çerçevesinde; Tezler Veritabanı Programına Aralık 2002 itibariyle 98.128 tez künyesi yüklenmiş ve araştırmacıların hizmetine açılmıştır.

Makaleler Veri Tabanı Proje Çalışmaları

Türkiye'de yayınlanan dergilerde yer alan maktelelerin tespiti ve bibliyografik künyelerinin bilgisayara yüklenme projesi çerçevesinde Makaleler Veritabanı Programına Aralık 2002 itibariyle 571.627 makale künyesi yüklenmiştir. En kısa zamanda araştırmacıların hizmetine açılacaktır.

Yazmalar Veri Tabanı Proje Çalışmaları

İslâm Ansiklopedisi'nin hazırlık çalışmaları ile diğer araştırmalar esnasında çeşitli yazma eserlerin hangi kütüphanelerde bulunduğu konusundaki bilgi ihtiyacını gidermek amacıyla bir proje hazırlanmış ve başta İstanbul'daki kütüphaneler olmak üzere diğer şehirlerdeki kütüphanelerde bulunan yazma eserlere ilişkin bibliyografik bilgilerin bilgisayara yüklenmesi işine başlanmıştır. Bilgisayar ortamında 115 değişik kütüphaneye ait, Aralık 2002 itibarıyla 245.372 yazma eser künyesi dahil toplam 826.561 bibliyografik künye bulunmaktadır. Araştırmacıların hizmetine açıktır.

İstanbul Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nin Mikrofilme Çekilmesi

İstanbul Müftülüğü bünyesindeki Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde bulunan 27 mahkemeye ait kadı sicilleri (9859 defter), Kazasker Ruznamçeleri (377 defter), Nakibüleşraf defterleri (33 defter) ve Kadı Mühürleri (13 defter) mikrofilme alınmıştır.

Toplam 149.934 ceket içerisinde 875.118 poz mikrofilmden oluşan bu koleksiyon, mikrofilmden fotokopi ve okuma makineleri ile araştırmacıların kullanımına sunulmuştur.

Arşiv Malzemeleri

Kütüphanede bir kısmı bağış veya satın alınma yoluyla temin edilen kitap koleksiyonları ile birlikte gelen, bir kısmı da müstakil evrak olarak alınan belgelerden oluşan arşiv malzemeleri bulunmaktadır.

Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

- Prof.Dr. Nihat M.Çetin evrakı
- Prof.Dr. Günay Tümer evrakı
- Orhan Şaik Gökyay evrakı
- Ziyad Ebuzziya evrakı
- Albert Haurani evrakı
- Kazım Karabekir evrakı
- Mehmet Safayih evrakı
- Muhammet Tanci evrakı
- Osmanlı-Kuzey Afrika ilişkileri ile ilgili arşiv vesikaları
- Yusuf İzzeddin Efendi (Velihaht) vesikaları
- Hüseyin Hilmi Paşa (Sadrazam) vesikaları (Katalogu hazırlandı)
- Kemal Batanay evrakı

İSAM kütüphane bilgilerine www.isam.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Safra Kesesi Taşları*

(Kolelitiazis)

Genel Bilgiler

Karaciğerde üretildikten sonra safra kesesinde depolanan safra, gerektiğinde barsaklara dökülerek besinlerle alınan yağların ve yağda eriyen vitaminlerin sindirilerek emilmesini sağlar.

Safra kesesi taşları sık görülen bir problem olup, yetişkin nüfusun yaklaşık olarak % 15-20'sinde görülebilmektedir.

Safra kesesi taşları özellikle kadın, şişman, çok doğum yapan, açık tenli, şeker hastalığı olan ve kısa sürede kilo veren kişilerde görülmektedir.

Şikayetler

Safra kesesi taşları kişilerde hiçbir şikayet oluşturmaya bileceği gibi, hayati tehlike yaratabilecek oldukça ciddi durumlara da sebep olabilmektedir. Safra kesesi taşlarının oluşturduğu en sık şikayet, özellikle yemeklerden sonra başlayan sırta, göbeğin üst kısmına ve sağ omuz arkasına doğru yayılan karın ağrısıdır. Ayrıca hazımsızlık, şişkinlik, aşırı gaz, bulantı, sindirememe şeklinde tariflenebilen ve başka hastalıklarda da görülebilen şikayetlere de sebep olabilmektedir. Yağlı yiyecekler, yumurta, çikolata gibi besinlerin alımından sonra, safra kesesi taşlarının yol açtığı şikayetler daha belirginleşmektedir.

Bunların yanında şiddetli karın ağrısı (sağ yan ağrısı), ateş, sarılık, şiddetli ve devamlı kusma gibi bulguların olması; safra kesesi taşlarının sebep olduğu safra kesesi enfeksiyonu ve pankreas bezi hastalıklarının habercisi de olabilmektedir.

Tanı

Safra kesesi taşları kişi aç iken yapılan ultrasonografi tetkiki yardımıyla, büyük oranda tespit edilebilir. Yapılacak olan diğer tetkiklerin ultrasonografiye göre üstünlükleri yoktur.

(*) Bu köşe; Türkiye Diyanet Vakfı
29 Mayıs Hastanesi
tarafından hazırlanmıştır.

Safra kesesi taşlarının yol açtığı sorunlar; ülser, gastrit, mide fitiği, karaciğer ve kalın barsak hastalıkları ile karışabilmektedir. Bu durumda bir genel cerrahi uzmanı tarafından yapılacak muayene ve gerekli olacak tetkikler yardımıyla ayrıca tanı yapmak mümkün olacaktır.

Sorunlar

Safra kesesi taşları tedavi edilmediği takdirde; safra kesesinin iltihaplanması (akut kolesistit), safra yollarının iltihaplanması (akut kolanjit) ana safra kanalında taş gelişmesine bağlı tıkanma sarılığı ve pankreas bezinin iltihaplanması (akut pankreatit) gibi insan hayatını tehlikeye sokacak ciddi sorunlara sebep olabilmektedir. Önemli olan bu sorunlar gelişmeden önce, safra kesesi taşlarının tedavisinin yapılmasıdır.

Tedavi

Safra kesesi taşlarının tedavisi, safra kesesinin cerrahi olarak çıkarılmasıdır. Taşların ilaçla eritilmesi ya da ışınla kırılması gibi yöntemler başarı şanslarının düşük olması, tedavi esnasında ana safra kanalına taş parçacıklarının kaçmasına yol açarak yukarıda bahsedilen ciddi sorunlara sebep olabilmesi ve çok pahalı olmaları nedeniyle sık kullanılmamakta, ancak cerrahinin çok riskli olduğu hastalarda uygulanabilmektedir. Günümüzde safra kesesi taşlarının cerrahi tedavisinde kullanılan yöntem, halk arasında kapalı ameliyat olarak bilinen Laparoskopik Kolesistektomi'dir. Bu yöntemde karın duvarına yapılan iki adet 1 cm'lik ve iki adet 0.5 cm'lik kesilerden karın içine yerleştirilen özel aletler yardımıyla ameliyat gerçekleştirilmekte ve safra kesesi içindeki taşlarla birlikte tamamen alınmaktadır. Hastalarda büyük bir ameliyat kesisi olmamakta ve 24-48 saatte hastaneden taburcu olmaktadır. bu yöntemin bir diğer avantajı ise, hastaların ameliyattan sonra çok kısa sürede normal yaşamlarına dönebilmesidir. Laparoskopik Kolesistektomi birkaç istisnai durum dışında tüm hastalara uygulanabilmektedir.

Uyarılar

- ✓ Özellikle yemeklerden sonra karında rahatsızlık hissi ve ağırlığınız oluyorsa,
- ✓ Şiddetli sağ yan ağrısı, ateş, sarılık ve kusma gibi hastaneye başvurmanızı gerektirecek şikayetleriniz oluyorsa,
- ✓ Sarılık, idrar renginde koyulaşma, dışkı renginde açılma gibi şikayetleriniz oluyorsa,
- ✓ Safra kesesi hastalıkları için öngörülen beş kritere (kadın ve şişman olmak, çok doğum yapmak, açık tenli olmak, kırk yaş ve üzeri olmak) sahipseniz.

***Bir Genel Cerrahi Uzmanına
Müracaat Ediniz.***

*Olmaya
Devlet Cihanda
Bir Nefes
Sihhat Gibi*

KÜTAHYA

Camiler Haftası Kütahya Müftülüğümüz tarafından Belediye Kültür Sarayı'nda düzenlenen bir programla kutlandı. Programda bir konuşma yapan İl Müftüsü Rıza Deniz caminin tanımını yaparak, camilerin özelliklerinden bahsetti. Camilerin Kabe'nin birer şubesi konumunda olduğunu, insanları kaynaştıran, bütünleştiren birer rol oynadığını vurgulayan Rıza Deniz, camilerin Müslüman toplumların ayrılmaz bir parçası olduğunu söyledi.

Programda Kütahya Müftülüğü Tasavvuf Musikisi Korosu tarafından verilen konseri müteakip başarılı personele çeşitli hediyeler verildi.

AKÇAKALE

Akçakale Şubemiz tarafından Ramazan münasebetiyle "Kur'an-ı Anlama" konulu bir panel düzenlendi. Oturum Başkanlığını Şanlıurfa İl Müftüsü İbrahim Duman'ın yaptığı panele konuşmacı olarak; Şanlıurfa İl Müftü Yardımcısı Ramazan Aslan, Birecik Müftüsü Halil Şekerci, Akçakale Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Erdem katıldı.

Kur'anı anlama ve yaşama noktasında sunulan tebliğlerin, panele iştirak eden vatandaşların yoğun ilgisini çektiği gözlemlendi.

Değişik konularda gerçekleştirdiği konferanslarla halkın takdirini kazanan Akçakale Müftülüğü, toplumun aydınlatılması için bu tür etkinliklerini artırarak devam ettirecek.

EDREMIT

Diyanet İşleri Başkanlığımız tarafından 1986 yılından itibaren her yıl ekim ayının ilk haftasında kutlanan ve bir

gelenek haline alan Camiler Haftası Edremit Müftülüğü ve Vakfımız Şubesi tarafından çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Hafta münasebetiyle, oluşturulan ekiplerce huzurevi gibi yerlere ziyaretlerde bulunan Edremit Müftülüğü, inşaatı tamamlanan camileri de ibadete açtı.

Hafta münasebetiyle fotoğraf sanatçısı ve iş adamı İbrahim Elman'ın objektifinden "Edremit Camileri ve Edremit'de Dinî Hayat" konulu bir fotoğraf sergisi de düzenleyen Edremit Müftülüğü yılın camisi seçilen caminin görevlilerine Vakfımız şubesiyle müstereken çeşitli hediyeler verdi.

Ayrıca, Altınoluk Kasabası'na güzel bir cami yaptırarak tüm Edremit Körfezi'nin takdirini kazanan Hacı Abdurrahman Eren'e, yaptığı hizmetlerden dolayı Edremit Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Yusuf İzzettin Konuk tarafından plaket verildi.

BEYKOZ

Türkiye Diyanet Vakfı Beykoz Şubesi ve Af Ajans işbirliği ile Hz. Yuşa Türbesi ve Yuşa Tepesi'ni

hurafelerden uzak bir şekilde tanıtmak amacıyla CD ve ses kaseti hazırlayarak hizmete sunuldu.

Beykoz Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Emin Arık'ın gayretli çalışmaları sonucunda hazırlanan CD ve ses kasetinde Yuşa tepesinin tarihçesi, Hz. Yuşa'nın kimliği, kabir ziyaretlerinde; uyulması gereken kurallar ve türbede dua adabı yer alıyor.

Projenin mimarı Emin Arık, daha önce Yuşa Tepesi ile ilgili küçük çaplı ve amatörce çalışmalarının olduğunu, vatandaşlardan gelen talep doğrultusunda böyle bir çalışmaya girdiklerini ifade etti.

Yapım ve yönetimini Fatih Öznur'un üstlendiği, senaryosu Zeliha Tuna ve Emin Arık'a ait olan çalışmada, Yuşa Tepesi hakkında bilgiler, ziyaretçilerin görüşlerinden derlemeler ve ilahiler yer alıyor. Türk Hava Yolları Musikisi Derneği Gönülde Vuslat Tasavvuf Musikisi Topluluğu'nca icra edilen orijinal müzikler Necvî Özel'e, kasetteki seslendirmeler ise Yusuf Ziya Özkan ile TRT spikerlerinden Emin Baykırkık, Handan Demiralp ve Fatih Öznur'a ait. "Sevgi Merkezi Yuşa Tepesi" adlı çalışma, tamamen gönüllü katkılarla hiçbir masraf yapılmadan Türkiye Diyanet Vakfı Beykoz Şubesi ve Af Ajans tarafından hazırlandı.

Osman ÇINAR (1954-2002)

V e f a t

Vakfımızın eğitim alanında sunduğu hizmetlere önemli katkısı bulunan, yıllarca kendisini eğitim hizmetine adanmış, geleceğimizin umudu yavrularımızın yarınlarını aydınlatan Özel Bornova Eğitim ve Öğretim Kurumları Kurucu ve Temsilcisi, Özel Bornova Lisesi Müdürü, Bornova İlçe Milli Eğitim Eski Müdürü **OSMAN ÇINAR** geçirdiği bir kalp krizi sonuca vefat etti.

Merhuma Allah'tan rahmet, değerli ailesine, sevenlerine ve eğitim camiasına Cenab-ı Hak'tan sabrı cemil niyaz ederiz.

1954 yılında Kütahya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kütahya'da tamamladı. İzmir Yüksek İslâm Enstitüsünü bitirdikten sonra değişik liselerde öğretmen, müdür yardımcısı ve müdür olarak görev yaptı.

1987 yılından itibaren sırasıyla Karaburun, Menderes ve Bornova ilçelerinde Milli Eğitim Müdürlüğü görevlerinde bulundu.

2000 yılı Ocak ayında emekli olarak Özel Bornova Eğitim ve Öğretim Kurumları, Kurum Temsilciliği görevine gelen Osman Çınar

01 Temmuz 2001 tarihinden itibaren Özel Bornova Lisesi Müdürlüğü görevini de yürüttü.

İstanbul üniversitelerini tanıtmak amacıyla düzenlenen gezi sırasında ani bir kalp krizi sonucu öğrencilerinin başında 19.12.2002 tarihinde hayata gözlerini yumdu.

Evli ve dört çocuk babası olan Osman Çınar'a göre eğitim, ulusal ve evrensel manada ilgi ve bilgi doygunluğu, eğitimcilik ise, sevgi ve sevgi olgunluğudur.

Mehmet ERDOĞAN

ve Aşk ve Ölüm ve Hayat

12.12.2002'de trajik bir ölümle aramızdan ayrılan ve rahmet-i Rahmana kavuşan şair dostum Nazir Akalın'a ithaf!

Ölüm duygusu, hayatın belli dönemeçlerinde sarsıcı bir şekilde yoklar insanı.

Bazen de insan, yakınlarından veya sevdiklerinden birinin ölümü karşısında aynı durumu yaşar. Böylece yapıp ettiklerini veya yapmayı tasarladıklarını

muhasebe etme imkânı bulur.

Bu sebeple ölüm duygusu, tüketen değil üreten ve çoğaltan bir duygu olarak insanın önüne çıkar.

Hayata dair yeni zenginliklere kapı açar. Ölümle yoğunlaşan insan, geleceğin ve ölümsüzlüğün sınırlarını zorlar.

“Fikri ve duyguyu canlı bir şey gibi yaşamayı bilmiyoruz.”

Ahmet Hamdi Tanpınar *Huzur* adlı romanında, roman kahramanlarından birine böyle söyler. Duygu ve düşünceleri canlı bir şey gibi yaşamak sanatçı için mükemmel bir tecrübe kaynağıdır. Sanat eserini çağlardan çağlara taşıyan ve her çağda aynı zevkle okunmasını sağlayan işte bu husustur. Sanatçı sıradan bir gözlemci değildir; bir tecrübe mimarıdır o. Yöntemi ise yeteneğindedir. Yeteneği sayesinde diğer insanlardan ayrılır. Meselâ “Aşk, hayatın içimizde gülümseyen yüzdür.” veya “Sevdiğin adamın düşüncesini paylaşmak, onunla yol arkadaşlığı yapmak aşkın başka bir nev'idir.” diyebilmek için elbette bu duyguları yaşamış olmak gerekir. Çünkü bu ifadeler, ancak sanatçının özneliliğiyle gerçekliğe kavuşabilecek türden bir ifadedir.

Abdülhak Şinasi Hisar da *Fahim Bey ve Biz* adlı romanında, romanın sonuna doğru anlatıcı üzerinden başkahramanın ölüm karşısında yaşadığı iç gerilimi şöyle anlatır:

“Evet, birgün olur insan, gençken ruhunda parlayan bütün yıldızların birer birer söndüğünü görür. Ruhumuzu içtiğimiz su ve yediğimiz ekmek gibi besleyen emeller ve ümitlerimiz birer birer bizi terk eder. Fakat birgün olur hayatımızdan kutsî bildiğimiz bu göklerimiz, bu yıldızlarımızı, bu hulyalarımızı zayı etmiş olduğumuza bile lâkayt kalırız. Birgün olur tılsımı bozulmuş gibi bütün dünyamızın benzi solar. Gönlümüzde bir şafak aydınlığı kararır, karanlığa döner, insan kendinin bütün kâinat içinde yalnızlığını duyar ve garipser, vücudumuzda haz almak imkânı kalmaz, ümitten aç, aşktan susuz, hulyadan havasız kalır, sonuncu yalnızlığımıza ve çaresizliğimize düştüğümüzü duyarız. Artık bütün hayat boyunca beklediğimiz nimeti istemek bile bize tahammül edilmez bir külfet olur. Bir köşede hâlâ bizi bekler gibi duran babadan kalma ihtiyaç evlerimiz, mucize kabilinden ayakta duruşları

bize ebediyete kadar sağlam birer mabet gibi görünen kutsî itikatlarımız, unutmayı canımızla ödemeye razı olduğumuz nedametlerimiz, nefesleri kemiklerimize kadar işleyen yakın ve uzak sevgililerimiz, toprağın içinde çürüdükleri hâlde ancak biraz hafızamızda yaşadıkları için hâlâ yarın ahirette bulacağımızı umduğumuz ölümlerimiz ve ruhumuzun teneffüs ettiği hava gibi duyduğumuz hatıralarımız, bütün bu sağlıklı sollu, geceli gündüzlü sıyanet meleklerimiz, birgün olur hepsi ve her şey dermansız ruhumuzun kararan güneşiyle birlikte eriyerek, sönerek ve dermansız vücudumuzun kanı gibi dökülerek, gözlerimizden düşerek, yerlere düşerek, birgün olur hepsi ve her şey isimsiz bir çöküntü ve silinti içinde ezilir, birleşir, kararır ve biz artık bunları birbirinden ayıramayız. Biz artık ruhumuzun bin bir his, endişe, sual ve hayalini unutarak, tam bir kayıtsızlığa düşer, ne umduğumuzu, ne olduğumuzu ve ne aramış ve ne yapmış olduğumuzu kendimiz bile hatırlayamaz ve bilemeyiz."

Fahim Beyin, ömrünün son demlerinde böyle bir duyguya kapılmasını anlamak zor olmasa gerektir. Her insan, belli bir yaştan sonra zaman zaman böyle duygulara kapılabilir. Esasında ölüm duygusu, hayatın belli dönemlerinde sarsıcı bir şekilde yoklar insanı. Bazen de insan, yakınlarından veya sevdiklerinden birinin ölümü karşısında aynı durumu yaşar. Böylece yapıp ettiklerini veya yapmayı tasarladıklarını muhasebe etme imkânı bulur. Bu sebeple ölüm duygusu, tüketen değil üreten ve çoğaltan bir duygu olarak insanın önüne çıkar. Hayata dair yeni zenginliklere kapı açar. Ölümüne yoğunlaşan insan, geleceğin ve ölümsüzlüğün sınırlarını zorlar. Çocukluk ve aşk duygusu da böyledir. Bu duygular sayesinde nice umutsuzluklar umuda, geçmiş de geleceğe dönüşür. Tabii çocukluk,

Birgün biz de hiç beklenmedik bir şekilde bu dünyadan, sevdiklerimizin arasından ve sonu gelmez meşgalelerimizin içinden sıyrılıp gideceğiz. Geride belki bir hoş seda bile bırakamayacağız! Ama yaşarken kendimize karşı dürüst kalmanın, açık olmanın zevkini tatmak her zaman elimizdedir. Bir kendimiz bir de yüce yaratıcı var! Biz ne yaptığımızı biliyoruz, o da her şeyi biliyor. Böyle bir şuurla ölüm duygusu, umutsuzluğu değil umudu ateşleyen bir duygu olur.

aşk ve ölüm duygularına sadece nostaljik bir edayla yönelmek yanıltıcı olur. Çünkü nostaljik zemin yaratıcı duyguları beslemez, çoğu zaman bir avuntu olarak kalır.

Ölüm duygusu geçmişi yeniden yaşamamızı sağlar. Doğduğumuz günden bugünlere gelinceye kadar neler görüp geçirdik neler! Bunları düşününce, insanın hayrete düşmesi mümkün mü? İlk çocukluk günlerimiz, okula başladığımız ilk gün, ilk aşkımız, ilk kavgamız, işe başladığımız ilk gün ve daha bilmem hangi ilkeler! Umutlar, umutsuzluklar, rüyalar, hayaller, korkular ve en çok da keşkeleler! Bir ömür bunlar arasında sürüklenip durmuşuz. Bugünlerden geriye dönüp baktığımızda ne çok şey değişmiş, sanki değişimin sihirli eli geriye dokunmadık bir şey bırakmamış! Bunları düşünmek bile ürkütücü değil mi? Yıllar sonra, hatıraların geçtiği mekânlar, eski dostlar, tanıdık yüzler, hatta eski eşyalarımız biraz

yabancı gelmez mi bize? Zaman bizden mi, yoksa onlardan mı bir şeyler alıp götürmüş, bilinmez!

Yine Tanpınar *Huzur*'da, roman kahramanlarının psikolojisini çözümlerken, geçmişten kalkıp bugünü ve yarınları umutsuz gören insanlara ilginç bir uyarıda bulunuyor. Önce diyor; "Her şey değişebilir, hatta kendi irademizle değiştiririz. Değişmeyecek olan, hayata şekil veren, ona bizim damgamızı basan şeylerdir." Ve ilerleyen sayfalarda şunları söylüyor:

"İnsanlık fena bir ihtimali bir kere kendisine ufuk bilmesin; bir kere uçurumu görmesin. Bir daha ondan geriye dönemez. Onu giyinir. Kıymetli bir şeyiniz, iyi bir yazma, güzel bir gramofon, bir Acem halınız var mı, sakın onu satmayı bir imkân gibi düşünmeyin, evliyesiniz karınızı boşamayı, seviyorsanız sevdiğiniz kadına darılmayı bir kere olsun aklınıza getirmeyin. Sonra bu işlerden ne kadar çekinirseniz çekinin, miknatıslanmış gibi, arkanızdan itiyorlarmış gibi onu yaparsınız, insan hayatında sakınmak yoktur."

Bu düşünceler bize, aşk ve ölüm duygusuna olumlu cephelerden bakmamızı ihtar ediyor!

Sevdiklerimiz birer birer göçüp gidiyorlar. Birgün biz de hiç beklenmedik bir şekilde bu dünyadan, sevdiklerimizin arasından ve sonu gelmez meşgalelerimizin içinden sıyrılıp gideceğiz. Geride belki bir hoş seda bile bırakamayacağız! Ama yaşarken kendimize karşı dürüst kalmanın, açık olmanın zevkini tatmak her zaman elimizdedir. Bir kendimiz bir de yüce yaratıcı var! Biz ne yaptığımızı biliyoruz, o da her şeyi biliyor. Böyle bir şuurla ölüm duygusu, umutsuzluğu değil umudu ateşleyen bir duygu olur.

Evet, aşk ve ölüm yaşanılarak tecrübe edilebilecek bir gerçektir. Aşk ölümle, ölüm de aşkla anlam kazanır. Ancak ölümü bilenler yaşamayı bilir ve ancak ölümün vareden iksirine banmış aşklar geleceğin dünyasına ışık tutabilir.

KİTÂBÜ't-TEVHÎD

TERCÜMESİ

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî

Tercüme: Prof. Dr. Bekir Topaloğlu

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî, bugünkü Özbekistan'ın sınırları içinde yer alan Semerkant şehrine bağlı Mâtürîdî mahallesinde doğmuş ve aynı şehirde vefat etmiştir (238/852-333/944). Türk asıllı olma ihtimali kuvvetli olan İmam Mâtürîdî'nin kabri Semerkant'tadır.

Mâtürîdî'nin yaşadığı bölge önceleri Abbâsî Devletine bağlı iken, Mütevekkil-Alellah döneminde başta doğu bölgesi olmak üzere birçok yönetim merkezi idareden ayrılmıştı. Mâtürîdî'nin yaşadığı bölge ve çevresine Sâmanîler hâkim olmuştu. Bu dönemde çeşitli alanlarda yetkin âlimlerin yetişmesi için gerekli zemin devlet eliyle hazırlanmıştı. İmam Mâtürîdî böyle bir ortamda ilim tahsil edip eserler vermiştir.

Mâtürîdî, Ebû'l-Hasan el-Eş'arî ile birlikte Ehl-i Sünnetin kelâm akîdesini sistemleştiren, Hz. Peygamber ve ashabının İslâm'ın temel konularına dair anlayışlarını savunup Müslümanlar arasında yerleşmesine çaba gösteren, ayrıca Mu'tezile, Şîa ve benzeri fırkalarla aşırı görüşleri sebebiyle mücadele etmiş olan büyük bir İslâm âlimidir. Bu iki âlim akıl-nakil ilişkisindeki mutedil

tutumları dolayısıyla dikkatleri çekmiş ve geniş kitleler tarafından kabul görmüştür. Ehl-i Sünnet akımının bu seçkin iki imamı arasında bazı görüş farklılıkları da bulunuyordu. İmamlarının görüşlerini sistemleştiren Eş'ariyye kelâmcıları nakli esas alıp onu akılla desteklerken, Mâtürîdî akaidi, özellikle akıl sahasına giren konularda naklin ışığı altında akla itimat etmiştir.

Ebû Hanîfe çizgisinde ve Ebû Mansûr el-Mâtürîdî'ye nispetle kurulan Mâtürîdîyye mezhebi, tek başına bütün Müslümanların yarısını kendisine bağlamayı başaran bir ekoldür. Mâtürîdî'nin Kitâbü't-Tevhîd'i bu ekolün temel kitaplarından biridir. Buna rağmen Kitâbü't-Tevhîd'in başta Mâtürîdîyye mensupları olmak üzere ilim adamları tarafından yeterince bilindiğini söylemek mümkün değildir.

Prof. Dr. Bekir Topaloğlu tarafından tercüme edilen ve Vakfımızca yayımlanan Kitâbü't-Tevhîd'in, İmam Mâtürîdî ve ekolü üzerindeki anlaşılabilir ihmal belli ölçüde gidereceğini ümit etmekteyiz.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI'NDAN D U Y U R U

Vekalet Yoluyla KURBAN KESİMİ KAMPANYASI

2

0

0

3

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nca ortaklaşa yürütülen Vekalet Yoluyla Kurban Kesimi Kampanyası'nda kurbanlar; kesim merkezinde oluşturulan komiteler nezaretinde dinimizin esaslarına uygun olarak kesilmekte ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı organizesinde Türkiye Diyanet Vakfı aracılığıyla sürdürülen **"VEKALET YOLUYLA KURBAN KESİMİ KAMPANYASI"** başlamıştır.

Kampanyaya katılan vatandaşlarımızın kurban bedellerini **10 Şubat 2003 Pazartesi** günü akşamına kadar; **Türkiye Vakıflar Bankası'nın bütün şubelerinde özel tahsilat hesabı olarak açılan TÜRKİYE DİYANET VAKFI KURBAN HESABI'NA** yatırmaları Vakıfbank Şubelerinin bulunmadığı yerlerde ise en yakın **il ve ilçe Müftülüklerimize** müracaat etmeleri gerekmektedir.

Kampanyamıza katılan vatandaşlarımızın, kurban bedellerini geciktirmeden zamanında yatırmaları, parayı yatırırken *(sonradan kendilerine yazılı belge verilebilmesi için)* ad, soyad, adres ve telefon numaralarını düzgün ve okunaklı bir şekilde banka dekontuna yazdırmaları önem arz etmektedir.

İsteyenler: İl ve İlçe Müftülüklerimizden veya Türkiye Diyanet Vakfı'na ait **(0.312) 417 12 35 (8 Hat) - 418 25 96** no'lu telefonlardan bilgi alabilirler.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 89 06640 Kocatepe/ANKARA • Tel: (0.312) 417 12 35 (8 Hat) - 418 25 95
Faks: 418 19 00 - 419 47 83 - 417 29 24 • Web: www.diyanetvakfi.org.tr • e-mail: kurban@diyanetvakfi.org.tr

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

25.

Cilt Çıktı

bize ve dünyaya kaynak

BİZE ULAŞABİLECEĞİNİZ ADRESLER : **İŞLETME MERKEZİ :** OSTİM Örnek Sanayi Sitesi, 1. Cadde 358. Sokak, No: 11, 06370 Yenimahalle / ANKARA Tel : (0.312) 354 91 31 Faks : 354 91 32
ADANA YAYINEVİ : Tepebağ Mh. Cemal Gürsel Cd. No: 21 Seyhan / ADANA Tel : (0.322) 352 51 57 Faks : 352 69 18 • **ANKARA / AŞTİ YAYINEVİ :** Giden Yolcu Katı D / 11 Balgat / ANKARA
Tel & Faks : (0.312) 224 03 84 - 224 10 00 / 1518 • **ANKARA / SİHHİYE YAYINEVİ :** Necatibey Cad. No: 8 / 32-33 Tel : (0.312) 229 73 36 Fax : 231 51 10 • **ANTALYA YAYINEVİ :** Balbey Mh. Kâzım Özalp Cd.
No: 40 ANTALYA Tel : (0.242) 242 15 24 Faks : 243 28 09 • **AYDIN YAYINEVİ :** Ramazan Paşa Mh. Gazi Bulvarı No: 4 AYDIN Tel & Faks : (0.256) 213 50 49 • **BURSA ŞUBE :** Yeşil Mh. Çelebi Mehmet Bulvarı
No: 34/1 BURSA Tel : (0.224) 328 81 55 Faks : 328 81 56 • **ÇORUM YAYINEVİ :** Karakeçili Mh. Gazi Cd. Balaban Pasajı No: 53 ÇORUM Tel & Faks : (0.364) 213 37 26 • **DIYARBAKIR YAYINEVİ :** Vilayet Cd.
Kamu Loj. karşısı No: 42 DIYARBAKIR Tel & Faks : (0.412) 224 40 91 • **ELAZIĞ YAYINEVİ :** Gazi Cd. İzzet Paşa Camii altı ELAZIĞ Tel & Faks : (0.424) 236 96 70 • **ERZURUM YAYINEVİ :** Cumhuriyet Cd.
No: 54 Lala Paşa Camii karşısı ERZURUM Tel & Faks : (0.442) 235 20 98 • **İSTANBUL / CAĞALOĞLU YAYINEVİ :** Babırlı Cd. No: 40 Cağaloğlu / İSTANBUL Tel : (0.212) 511 44 32 Faks : 511 45 40
İSTANBUL I. ŞUBE : Klodfarer Cd. No: 14/1 Divanyolu - Eminönü / İSTANBUL Tel : (0.212) 518 46 04 - 518 06 11 Faks : 518 83 07 • **İSTANBUL II. ŞUBE :** Gümüşyolu Cd. No: 38-40 Bağlarbaşı -
Üsküdar / İSTANBUL Tel : (0.216) 474 08 77 - 492 03 47-49 (3 Hat) Faks : 474 08 78 • **İZMİR YAYINEVİ :** Anafartalar Cd. No: 497 Mezarlıkbaşı - Konak / İZMİR Tel & Faks : (0.232) 441 82 04
İZMİR İRTİBAT BÜROSU : Mithat Paşa Cd. No: 959 / D Güzelyalı / İZMİR Tel & Faks : (0.232) 246 05 91 • **KAYSERİ YAYINEVİ :** Sivas Cd. A. Yesevi Bul. Yeni Müftülük Sitesi altı No: 4 / E Melikgazi / KAYSERİ
Tel : (0.352) 222 51 95 Faks : 221 15 10 • **KONYA ŞUBE :** Zafer Meydanı Alaaddin Cd. Konur İş Hanı No: 61/1 Meram / KONYA Tel : (0.232) 350 97 66 Faks : 353 09 75 • **SAMSUN YAYINEVİ :** Necipbey Mh.
İskele Cd. Müftülük Sitesi altı SAMSUN Tel : (0.362) 447 29 10 Faks : 447 27 11 • **TRABZON YAYINEVİ :** Cumhuriyet Mh. Uzun Sk. No: 91 / 2 TRABZON Tel : (0.462) 326 17 47 Faks : 326 90 44